

Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Sciences

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Zdravotně sociální fakulta
Ústav sociálních a speciálněpedagogických věd

Bakalářská práce

Charitativní projekty organizací
zajišťující péči o děti se zdravotním postižením
v Jihočeském kraji

Vypracovala: Lenka Landová
Vedoucí práce: Mgr. Ing. Renata Švestková, Ph.D.

České Budějovice 2016

Abstrakt

Tato bakalářská práce s názvem Charitativní projekty organizací zajišťující péči o děti se zdravotním postižením v Jihočeském kraji se zabývá charitativními projekty vytvořenými nestátními neziskovými organizacemi, které zajišťují péči dětem se zdravotním postižením v Jihočeském kraji. Cílem této práce je zmapování charitativních projektů výše zmíněných organizací a zjištění, jak se správně a účelně tyto projekty tvoří, jakých využívají nestátní neziskové organizace postupů a metod. K úspěšnosti realizace těchto projektů se také vztahuje první zvolená výzkumná otázka. Výsledkem bude nejen zjištění, jaké projekty výše zmíněné organizace vytvořily, ale také co je důležité pro úspěšný projekt a zda byla jejich realizace pro organizaci přínosná. V rámci druhé výzkumné otázky budu zjišťovat, jestli existuje optimální postup pro realizaci charitativních projektů nestátních neziskových organizací.

Pro výzkumnou část práce byl použit kvalitativní výzkum. Pro samotný sběr informací jsem využila metodu polostrukturovaného rozhovoru, techniku osobního rozhovoru. Pro realizaci výzkumu byl vybrán výzkumný soubor, který je tvořen devíti organizacemi vybranými z řad nestátních neziskových organizací, které zajišťují péči o děti se zdravotním postižením v Jihočeském kraji.

Pro nestátní neziskové organizace v této oblasti je obtížnější zajistit dostatečné finanční prostředky na poskytování služeb a zajištění potřebných pomůcek než pro neziskové organizace zřizované státem, a to z důvodu odlišného způsobu financování organizace. Nestátní nezisková organizace má několik možností, jak získat potřebné materiální i nemateriální zdroje. Možnosti nezištné pomoci otevírají charitativní projekty, které pokud jsou úspěšné, pomůžou organizaci k zajištění potřebných zdrojů.

Z výzkumu vyplynulo, že k zajištění dostupnosti péče dětem se zdravotním postižením je pro nestátní neziskové organizace velmi důležité vícezdrojové financování a získání podporovatelů jejich projektů, zejména dárců a sponzorů.

Na základě výzkumu lze konstatovat, že nestátní neziskové organizace, které zajišťují péči o děti se zdravotním postižením, realizovaly mnoho úspěšných projektů.

Výsledky práce mohou být využity jako informační materiál k získání uceleného pohledu na řešenou problematiku charitativních projektů výše zmíněných organizací.

Klíčová slova: charitativní projekt, fundraising, nestátní nezisková organizace, zdravotní postižení

Abstract

The bachelor thesis “Charity Projects of Organisations Providing Care for Children with Health Disability in the Region of South Bohemia“ deals with those projects that were founded by non-profit organisations and that provide care for children with health disability in the Region of South Bohemia. The aim of this thesis is to chart the charity projects of above mentioned organisations and to find out what is a proper and effective way to create them and what methods and procedures are used by non-state, non-profit organisations. The first research inquiry refers to a successful implementation of these projects. The result will be not only a realisation what kind of projects were created by the above mentioned organisations but also what is important for an organisation itself. Within the bounds of the second research inquiry I find out whether there is an optimal procedure for the implementation of the charity projects of non-state, non-profit organisations.

A qualitative method was used for a research part of this thesis. I used a method of a half-structured interview, a technique of a personal interview. A research group was selected for bringing the research into practice, which includes nine organisations selected from non-state, non-profit organisations providing a care for health disabled children in the Region of South Bohemia.

It is more difficult for non-state, non-profit organisations in this field to obtain enough finances for providing services and for obtaining necessary aids than for state non-profit organisations because of different ways of fundraising. A non-state, non-profit organisation has several possibilities how to obtain necessary material and non-material sources. There are charity projects that offer means of selfless help; provided they are successful, they help the organisation to obtain necessary sources.

It emerged from the research that it was very important for non-state, non-profit organisations to get a multi-source fundraising and supporters of their projects, mainly donors and sponsors, to obtain available care for children with health disability.

On the basis of the research, it is possible to state that non-state, non-profit organisations providing care for children with health disability, implemented many successful projects.

The results of this thesis can be used in the way of an informative material for setting a complete view of a solution of the problems of the above mentioned organisations projects.

Key words: Charity project; fundraising; non-state, non-profit organisation; health disability

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 19. 8. 2016

.....

Lenka Landová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda mnohokrát poděkovala vedoucí mé bakalářské práce Mgr. Ing. Renatě Švestkové, Ph.D. za její odbornou a lidskou pomoc, za cenné rady, trpělivost, čas a podporu. Také bych chtěla poděkovat všem osloveným nestátním neziskovým organizacím za jejich spolupráci při poskytování rozhovorů a získávání podkladů pro výzkumnou část mé práce. V neposlední řadě samozřejmě upřímně děkuji rodině a přátelům, kteří mě po celou dobu mého studia podporovali.

Obsah

Úvod.....	10
1 Současný stav	12
1.1 Osoba se zdravotním postižením	12
1.1.1 Historie péče o osoby se zdravotním postižením.....	12
1.1.2 Organizace sdružující osoby se zdravotním postižením.....	14
1.1.3 Zdravotní postižení	15
1.1.4 Postoje společnosti k osobám se zdravotním postižením	16
1.1.5 Sociální služby a sociální dávky pro osoby se zdravotním postižením	18
1.1.6 Děti se zdravotním postižením a péče o ně v ČR	20
1.2 Neziskový sektor.....	21
1.2.1 Nestátní nezisková organizace.....	22
1.2.2 Charita a filantropie	25
1.2.3 Fundraising	27
2 Cíl práce a výzkumné otázky	32
2.1 Cíl práce	32
2.2 Výzkumné otázky.....	32
3 Metodika výzkumu.....	33
3.1 Použité metody a techniky výzkumu	33
3.2 Charakteristika výzkumného souboru.....	33
4 Výsledky.....	35
5 Diskuze	45
Závěr	48
Seznam informačních zdrojů	49
Seznam příloh	55
Přílohy.....	56

Seznam použitých zkratek

apod.	a podobně
č.	číslo
čl.	článek
CSR	Společenská odpovědnost firem (Corporate social responsibility)
ČR	Česká republika
ČRHO	Česká rada humanitárních organizací
DMS	Dárcovská SMS (Donors message service)
EU	Evropská unie
GK	grantový kalendář
lat.	latinsky
např.	například
NNO	nestátní nezisková organizace
NO	nezisková organizace
odst.	odstavec
o. p. s.	obecně prospěšná společnost
o. s.	občanské sdružení
OSN	Organizace spojených národů
PR	vztahy s veřejností (public relations)
Sb.	Sbírka zákonů
SMS	Služba krátkých textových zpráv (Short message service)
tj.	to je
tzv.	takzvaný
ÚP	úřad práce
WHO	Světová zdravotnická organizace (World Health Organization)

Úvod

Pro svou bakalářskou práci jsem si zvolila téma Charitativní projekty organizací zajišťující péči o děti se zdravotním postižením v Jihočeském kraji. Cílem práce bylo zmapování charitativních projektů organizací zajišťující péči o děti se zdravotním postižením a zjištění, jak se správně a účelně charitativní projekty tvoří a jakých postupů a metod tyto organizace využívají.

Poskytování služeb a zajištění potřebných pomůcek je nákladné, proto je velmi důležitá finanční pomoc ve formě sponzorství a darů, kterou organizace můžou získat realizací charitativních projektů. Získané zdroje zařízení používá pro svůj rozvoj, údržbu i nákup nejrůznějších pomůcek.

Bakalářská práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou. První část teoretické práce se zaměřuje na osobu se zdravotním postižením. První kapitola se věnuje historii péče o osoby se zdravotním postižením, v níž jsou nastíněny počátky charitativní činnosti. Ve druhé kapitole uvádím organizace sdružující osoby se zdravotním postižením, další kapitola vymezuje pojem zdravotního postižení, dále uvádím postoje společnosti k osobám se zdravotním postižením. Následující kapitola se zabývá sociálními službami a sociálními dávkami poskytovanými osobám se zdravotním postižením. Závěrečná kapitola je věnována dětem se zdravotním postižením a péči o ně. Druhá část teoretické části práce se věnuje neziskovému sektoru. První kapitola vymezuje nestátní neziskové organizace, uvádí právní formy těchto organizací, zaměřuje se na jejich transparentnost a financování. Druhá kapitola zahrnuje charitu a filantropii, tyto dva pojmy jsou pro nestátní neziskové organizace stěžejní. Třetí kapitola se zabývá fundraisingem, tedy získáváním potřebných zdrojů pro tyto organizace, a to prostřednictvím individuálního, firemního a projektového fundraisingu.

Praktická, výzkumná část bakalářské práce obsahuje hlavní cíl bakalářské práce, který si dává za úkol zmapování charitativních projektů nestátních neziskových organizací zajišťující péči o děti se zdravotním postižením a zjištění postupů a metod pro vytvoření charitativního projektu. V rámci plnění tohoto cíle jsem zjišťovala způsob

financování vybraného cílového souboru, dotazovala jsem se na vytvořené projekty a jejich úspěšnost, postupy při realizaci, zajímala se o spolupracující organizace.

Pro bakalářskou práci byl zvolen kvalitativní typ výzkumu. Využila jsem techniku polostrukturovaného rozhovoru, jehož výsledky dále uvádím. Závěr bakalářské práce tvoří diskuse, závěrečné zhodnocení, seznam použitých zdrojů a přílohy vztahující se k tématu práce.

1 Současný stav

1.1 Osoba se zdravotním postižením

1.1.1 Historie péče o osoby se zdravotním postižením

Zdravotní omezení označovaná jako postižení provázejí lidstvo od samého počátku, existují a pravděpodobně existovat nepřestanou i přes veškeré úsilí. Tato skutečnost ovlivňující každou společnost je i akčním polem, na němž je řešen složitý vztah k slabším, nemocným, postiženým, kteří jsou v postavení minoritním. Kvůli své odlišnosti a rozdílnosti od ostatních byli v této minoritě nejviditelnější právě postižení, kteří byli omezeni v životních možnostech, které se považovaly za normální v daném socio-kulturním prostředí a v dané době. I přes sebevětší snahy tyto lidi ze společnosti vytlačit byli vždy její součástí, ať už šlo o společnost na jakémkoli stupni vývoje a v kterékoli době. (Pipeková, 2006)

Vztah většinové populace ke znevýhodněným členům se samozřejmě vyvíjel, a to v jasné souvislosti s vývojem myšlenkových proudů, společenských paradigmat, filozofických názorů nebo ideologických směrů. (Slowík, 2007)

Podle Pipekové (2006) byl v nejstarším období římské republiky základním pramenem práva Zákon dvanácti desek, podle kterého bylo usmrcení „dítěte zvláště obludného“ považováno za dobré pro společnost. Ve starověku rozhodoval o osudu dítěte otec. Pokud dítě nepřijal do společenství, mohlo být utraceno či pohozeno. V Římě se konaly tzv. trhy bláznů pro obveselení bohatých. Zákon dvanácti desek také stanovoval poručenství nad slabomyslnými. Pomoc postiženým lidem přicházela od jednotlivců, ale i od představitelů státu – materiální forma pomoci (peníze, obilí, potraviny).

Postupně vznikaly noclehárny měnící se na nemocnice s lékařskou péčí, při nichž byly vyhrazeny zvláštní místnosti, což byly první azyly pro ošetřování duševně chorých. (Pipeková, 2006)

Mühlpachr (2001) uvádí, že ve středověku (i později) byli lidé se zdravotním postižením často zdrojem posměchu. Postižení se považovalo za pomatenost a často byli tito lidé považováni za ďáblem posedlé.

Navzdory tomu se Pipeková (2006) zmiňuje o klášterních azylech pro duševně postižené, o nemocnicích a útulcích pro žebráky, starce, vdovy, ale i pro lidi nemocné a choromyslné.

V 15. století se v otázce péče o postižené objevil nový sociální aspekt. Poprvé se setkáváme s určitými pravidly a předpisy pro zacházení s osobami s postižením. Například bylo přikázáno příbuzným zajistit izolaci těchto lidí a péči o ně. (Pipeková, 2006)

Společenské poměry se začaly výrazně měnit s Velkou francouzskou revolucí v roce 1789, kdy Konvent prohlásil všechny opuštěné děti za „děti vlasti“. Pro značný počet odložených a nemanželských dětí byly zřizovány dětské útulky vybavené k jejich anonymnímu přijímání, podobně jako v dřívějších dobách byla při kláštorech tzv. „torna“, tj. otáčedla. Péči o potřebné děti se věnoval např. Johann Heinrich Pestalozzi, který opakovaně zakládal výchovné ústavy pro tyto děti a snažil se v nich vytvořit rodinné prostředí. (Monatová, 1998). V současnosti působí v České republice Centrum J. J. Pestalozziho – nestátní nezisková organizace, která dlouhodobě a velmi úspěšně poskytuje poradenské, vzdělávací a sociální služby ohroženým a znevýhodněným skupinám obyvatel. Organizace usiluje o znovuzařazení klientů do společnosti a zlepšení jejich kvality života. (Centrum J.J. Pestalozziho, 2015)

V 19. století se na poli péče o bezprizorní mládež vyznamenal svatý Jan Bosco (1815 – 1888), který zakládal oratoře pro bezprizorní dělnickou mládež. Cílem výchovy zakladatele salesiánů Jana Boska bylo vychovat dobré křesťany a čestné občany a jeho odkaz přetrval dodnes. Salesiánská střediska po celé České republice realizují své poslání prostřednictvím dobrovolnických programů u nás i v zahraničí během různých prázdninových a duchovních akcí, v salesiánské farní pastoraci, při práci v médiích, na misiích i ve školách. (Salesiáni Dona Boska, 2016)

Monatová (1998) uvádí, že v 18. a 19. století jsou zakládány instituce specializované na děti a mládež s vadami zraku, sluchu a řeči, na děti s mentálním postižením, pohybovým postižením, poruchami chování i učení.

Roku 1871 nechal Jan Valerián Jirsík, velký podporovatel dobročinných aktivit, v Českých Budějovicích zbudovat ústav pro hluchoněmé. (Pospíšil, 2002)

Téhož roku byl založen ústav Ernestinum pro slabomyslné Karlem Slavojem Amerlingem, lékařem zajímajícím se o kretény, idioty, děti zpustlé a mravně zanedbané. (Pipeková, 2006)

Ve 20. století dále pokračuje budování ústavů pro osoby se zdravotním postižením. Roku 1910 byl v Praze založen Deylův ústav pro výchovu nevidomých, Jedličkův ústav v Praze roku 1913, roku 1919 byl vybudován brněnský ústav pro tělesně postižené nazvaný Kociánka.

Podle Messiny (2005) je charitativní činnost ve 20. století obohacena novými prvky podle potřeb doby. Jestliže v minulosti přinášela charitativní činnost bezprostřední a dočasnou pomoc, nyní se při nových možnostech techniky a při nové sociální citlivosti snaží zapojit do společenského života osoby, které žijí tím či oním způsobem na okraji společnosti: bývalé i současné vězně, prostitutky, Romy, osoby společensky nepřizpůsobivé a duševně zaostalé.

Po roce 1989 se v Československu, později České republice začala výrazně rozvíjet činnost nových charitativních organizací, ale také došlo k obnově činnosti řady organizací, které jsem uvedla v předchozích odstavcích.

1.1.2 Organizace sdružující osoby se zdravotním postižením

V období po listopadu 1989 také docházelo ke vzniku mnoha organizací, které sdružovaly osoby se zdravotním postižením a snažily se hájit jejich potřeby a zájmy. Z nich postupně vznikly dvě hlavní zastřešující organizace. Byly jimi Sbor zástupců organizací zdravotně postižených a Sdružení zdravotně postižených v ČR. Roku 2000 společně založily tyto dvě organizace Národní radu osob se zdravotním postižením ČR, jejímž cílem je prosazovat aktivní a samostatný život osob se zdravotním postižením, vyrovnávání příležitostí této skupiny občanů a její zakotvení v právním řádu ČR. (Národní rada osob se zdravotním postižením České republiky, 2010)

Sbor zástupců organizací zdravotně postižených plní koordinační funkci ve vztahu k nestátním neziskovým organizacím osob se zdravotním postižením a má přímé zastoupení ve Vládním výboru pro zdravotně postižené občany založeném roku 1991. (Jankovský, 2006)

Vládní výbor si klade za cíl pomáhat ve spolupráci se zástupci z řad občanů se zdravotním postižením vytvářet rovnoprávné podmínky a příležitosti. (Pipeková, 2006)

Podle Jankovského (2006) je významná také činnost České rady humanitárních organizací (ČRHO), jež má zastoupení ve všech krajích ČR. ČRHO se postupně přeskupila v koalici nestátních poskytovatelů sociálních a zdravotně sociálních služeb znevýhodněným skupinám občanů.

Z organizací rodičů dětí se zdravotním postižením zmiňme např. Asociaci rodičů a přátel zdravotně postižených dětí v České republice, která má celorepublikovou působnost a je členem Sdružení zdravotně postižených v ČR i Sboru zástupců organizací zdravotně postižených (viz výše). Asociace sdružuje všechny, kteří chtějí aktivně pomoci dětem se zdravotním postižením a jejich rodinám a zabývá se zpracováváním koncepce ucelených rehabilitačních programů péče. (Jankovský, 2006)

1.1.3 Zdravotní postižení

Způsob uvažování o pojmu postižení ze strany sociálních věd se vyvíjel již od roku 1980, kdy se pojmem zabývala Světová zdravotnická organizace (WHO, 1980). Tato Mezinárodní klasifikace poruch, disabilit a handicapů rozlišila pojmy poškození (impairment), omezení (disability) a postižení (handicap). (Pipeková, 2006)

Jankovský (2006) uvádí, že v poslední (definitivní) verzi této klasifikace s názvem Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví (WHO, 2001), která byla přijata i v ČR, jsou patrné významné změny. Toto pojetí opouští úplně pojem handicap, který vnímá spíše jako zavádějící, a místo něj používá výraz restringovaná (omezená) participace, díky níž jedinec nemůže vykonávat určité aktivity. Pokud se omezení vyskytuje přímo v činnostech, jedná se hlavně o omezení jednotlivce (aktivity limitation). Ovšem pokud se omezení projeví také ve společenských aktivitách (participation

restriction), pak je nutné brát zřetel na to, že důsledky se budou týkat sociální oblasti jedince. (Matoušek, Koláčková, Kodymová, 2005)

Hartl, Hartlová (2000, s. 442) definují zdravotní postižení jako *dlouhodobý trvalý stav, který nelze léčbou zcela odstranit, lze však nepříznivý dopad zdravotního postižení zmírnit soustavou promyšlených opatření.*

Antidiskriminační zákon mezi osoby se zdravotním postižením zahrnuje osoby, které mají *tělesné, smyslové, mentální, duševní nebo jiné postižení, které brání nebo může bránit osobám v jejich právu na rovné zacházení v oblastech vymezených tímto zákonem; přitom musí jít o dlouhodobé zdravotní postižení, které trvá nebo má podle poznatků lékařské vědy trvat alespoň jeden rok* (zákon č. 198 / 2009 Sb.)

Podle školského zákona č. 561/2004 Sb. §16 odst. 2 se za zdravotní postižení považuje „mentální, tělesné, zrakové nebo sluchové postižení, vady řeči, souběžné postižení více vadami, autismus a vývojové poruchy učení nebo chování.“ (zákon č. 561 / 2004 Sb.)

Zdravotním postižením je v našem zákoně č. 108/2006 Sb. o sociálních službách (www.mpsv.cz) v §3 rozuměno „*tělesné, mentální, duševní, smyslové nebo kombinované postižení, jehož dopady činí nebo mohou činit osobu závislou na pomoci jiné osoby.*“

Jako nejběžnější způsob dělení zdravotně postižených považuje Michalík (2005b) model dle převládajícího postižení. Autor uvádí postižení tělesné, mentální a duševní, zrakové, sluchové a řečové. K nim pak dále řadí ještě postižení kombinovaná a nemocné civilizačními chorobami.

Další členění zdravotního postižení uvádím v *Příloze č. 1.*

V současnosti by měl být vždy na prvním místě uváděn člověk, jeho osobnost a postižení až na místě druhém, tedy osoba či jedinec s postižením. (Procházková, 2009)

1.1.4 Postoje společnosti k osobám se zdravotním postižením

Podle Michalíka (2005a) byl vztah společnosti k lidem se zdravotním postižením vždy ukazatelem skutečného zaměření a vnitřního života daného společenství, základ-

ního směřování dané společnosti, jejích priorit a hodnotového systému. Na základě historie postojů společnosti k lidem s postižením uvádí autor stádia represivní, zotročovací, charitativní a socializační.

Postoje k osobám s postižením jsou důležité i proto, abychom dokázali pomáhat a případně poskytovat materiální a finanční pomoc. Proto Titzl (1998) uvádí, že je v české speciální pedagogice často respektována Sovákova periodizace vztahu společnosti k postiženým, který popsal následující stadia:

1. Represivní,
2. Zotročovací,
3. Charitativní,
4. Renesančního humanismu,
5. Rehabilitační,
6. Socializační,
7. Prevenční.

Pro srovnání se Sovákovým pojetím Titzl (in Vojtko, 2005) zmiňuje dle jeho názoru konzistentnější periodizaci, již prezentoval Reuven Kohen-Raz roku 1991 a je členěna na epochy:

1. Předmonoteistickou,
2. Monoteistickou,
3. Vědeckého uchopení problému,
4. Existenciální autonomie.

Titzl (in Vojtko, 2005) uvádí, že by bylo neobjektivnější popisovat vývoj vztahu společnosti k postiženým na bázi vývoje institucionálního, a v hrubých rysech navrhuje periodizovat daný vztah následovně:

- I. Stádium předinstitucionální,

II. Stádium institucionální,

- a. Instituce ještě nejsou rozčleněny dle cílových skupin a mají azylový charakter,
- b. Instituce již jsou rozčleněny dle cílových skupin a mají výchovný, případně i léčebný charakter,
- c. Tendence k odklonu od speciálních institucí k podpoře života postižených v neústavním prostředí.

Podle Slowíka (2007) můžeme určité rysy všech v minulosti převládajících přístupů společnosti k lidem s postižením zaznamenat i v dnešní době. Mnoho typicky represivních prvků (i když někdy ve skrývané podobě) lze nalézt např. v oblasti pracovního uplatnění těchto osob. Naopak charitativní atmosféru navozují např. populární benefiční koncerty a další tradiční akce nebo pořady, které jsou doprovázené sbírkami na pomoc a podporu zlepšování kvality života osob se zdravotním postižením. Nejsilněji se moderní pohledy obracejí k humanistickému přístupu, který akcentuje u člověka s postižením jeho lidskou důstojnost a individualitu.

Se změnou postavení lidí se zdravotním postižením ve společnosti souvisí také proces vytváření zařízení a služeb, které jsou schopné odpovídajícím způsobem uspokojovat jejich speciální potřeby. (Jankovský, 2006)

1.1.5 Sociální služby a sociální dávky pro osoby se zdravotním postižením

1.1.5.1 Sociální služby

Bačuvčík (2011) uvádí, že jsou sociální služby vesměs určeny osobám ekonomicky slabým, trpícím nebo ohroženým sociálním vyloučením (exkluzí). Sociální služby jsou někdy napojeny na služby zdravotní (např. komplexní péče o seniory a zdravotně postižené).

Podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách (§ 32) zahrnují sociální služby:

- a. Sociální poradenství,
- b. Služby sociální péče,
- c. Služby sociální prevence.

Bačuvčík (2011) se pokouší o typologii sociálních služeb z hlediska místa jejich poskytování a vymezuje zařízení pobytová a kontaktní a služby pomoci v terénu a v domácnosti.

Pro osoby se zdravotním postižením jsou určeny následující služby (Příručka pro osoby se zdravotním postižením, 2015):

- Sociální poradenství,
- Raná péče,
- Osobní asistence,
- Pečovatelská služba,
- Průvodcovské a předčitatelské služby,
- Podpora samostatného bydlení,
- Odlehčovací služby,
- Centra denních služeb,
- Denní stacionáře,
- Týdenní stacionáře,
- Domovy pro osoby se zdravotním postižením,
- Chráněné bydlení,
- Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením,
- Sociálně terapeutické dílny,
- Tísňová péče.

Sociální služby jsou jednou z oblastí, ve které se velmi aktivně angažují nestátní neziskové organizace (NNO). Jde o oblast, ve které se stát za minulého režimu neetabloval způsobem, jaký občanská společnost vyžaduje, což byl jeden z důvodů, proč se poměrně rychle podařilo převést velkou část sektoru sociálních služeb z převážně veřejné povahy na soukromou. Řada zařízení sociální péče nicméně dosud zůstává součástí

veřejné sféry – například ústavy sociální péče o mentálně postižené, které bývají příspěvkovými organizacemi obcí a krajů. (Bačuvčík, 2011)

1.1.5.2 Sociální dávky

Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením upravuje:

- Příspěvek na mobilitu,
- Příspěvek na zvláštní pomůcku,
- Průkaz osoby se zdravotním postižením a některé benefity, které z něj vyplývají.

Osoby se zdravotním postižením mohou dále žádat na krajské pobočce ÚP ČR o příspěvek na péči, který je upraven zákonem o sociálních službách.

1.1.6 Děti se zdravotním postižením a péče o ně v ČR

Podle čl. 1 Úmluvy o právech dítěte se dítětem rozumí každá lidská bytost mladší 18 let, pokud podle právního řádu, jenž se na dítě vztahuje, není zletilosti dosaženo dříve. Podle zákona č. 89/2012 Sb. § 30 se pak zletilosti nabývá dovršením osmnáctého roku věku; před dosažením tohoto věku lze zletilosti nabýt jen uzavřením manželství (nejdříve od 16 let věku).

Podle Michalíka (2012) je situace v rodinách, které pečují o své dítě se zdravotním postižením, velice různorodá a ovlivněná řadou faktorů. Mezi nejdůležitější patří skutečný zdravotní stav dítěte (tj. míra či hloubka daného postižení) a z něj vyplývající potřeba (míra) péče.

Jak již bylo zmíněno výše, pomoc směřující k rodinám s postiženými dětmi má různou podobu (finanční příspěvky od státu, služby pobytové, ambulantní nebo terénní). Základním prvkem podpory rodiny je příspěvek na péči jako dávka sociálního zabezpečení, avšak ta neumožní zajistit péči o dítě v plném rozsahu. Velmi často proto zůstává jeden z rodičů v domácnosti, což značně ztěžuje ekonomickou situaci rodiny.

Pipeková (2006) uvádí základní potřeby rodiny s dítětem se zdravotním postižením:

- Vhodná informace o stavu a možnostech postiženého dítěte,
- Emocionální podpora,
- Finanční a sociální podpora – velice důležitá je podpora rodiny od specialistů, zřizování denních zařízení, možnosti krátkodobého umístění mimo rodinu a osvětová činnost ve společnosti.

Na základě Registru poskytovatelů sociálních služeb a Průvodce sociální oblastí města České Budějovice 2016, v souladu se zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách jsem vytvořila aktuální přehled poskytovaných sociálních služeb a organizací zajišťujících tyto služby pro děti se zdravotním postižením v Jihočeském kraji – *Příloha č. 2*.

1.2 Neziskový sektor

Neziskový sektor je širokým pojmem, označujícím organizace různé velikosti, oboru činnosti, právní formy, míry obecné prospěšnosti. Je prakticky nemožné vymezit nějaký obecný model neziskové organizace a definovat neziskový produkt. (Bačuvčík, 2011)

Neziskové organizace jsou charakterizovány jako organizace, které nevytvářejí zisk k přerozdělování mezi své vlastníky, správce nebo zakladatele, tj. zisk sice mohou vytvořit, ale musí ho zase vložit zpět do rozvoje organizace a plnění jejích cílů. (Švestková, Eisertová, 2012)

Typologii neziskových organizací uvádím v příloze č. 3, avšak z hlediska samotného neziskového sektoru je nejdůležitější členění na veřejný a soukromý (nestátní, nevládní) neziskový sektor. (Bačuvčík, 2011)

Ministerstvo práce a sociálních věcí uvádí, že se do neziskového sektoru v ČR nejčastěji řadí nestátní neziskové organizace, ale patří sem také organizace státní, oficiálně nazývané příspěvkové. Příspěvkové organizace jsou zřizovány ministerstvy a financovány přímo ze státního rozpočtu, každoroční přísun peněz z ministerstev nebo místních úřadů je velkou výhodou, naopak nevýhodou může být podřízenost zakladateli. Nestátní

neziskové organizace jsou naopak na státu nezávislé, což se ovšem odráží i na jejich způsobu financování.

1.2.1 Nestátní nezisková organizace

Nestátní nezisková organizace (NNO), někdy též nazývaná nevládní nezisková organizace (NGO – Non-Governmental Organization), je obecně vzato organizací, která není státem zřízena, ani na něm závislá a sleduje obecně (veřejně) prospěšné cíle nebo se zabývá neziskovou činností pro tzv. soukromý prospěch (např. pomoc lidem se speciálními potřebami apod.) (Švestková, Eisertová, 2012)

Občanský zákoník (zákon č. 89/2012 Sb.) zavedl do českého práva pojem veřejná prospěšnost, který v § 146 definuje takto: *Veřejně prospěšná je právnická osoba, jejímž posláním je přispívat v souladu se zakladatelským právním jednáním vlastní činností k dosahování obecného blaha, pokud na rozhodování právnické osoby mají podstatný vliv jen bezúhonné osoby, pokud nabyla majetek z poctivých zdrojů a pokud hospodárně využívá své jmění k veřejně prospěšnému účelu.*

Pro nestátní neziskovou organizaci je důležité vymezit své poslání, na jehož základě si zvolí právní formu organizace. (Šedivý, Medlíková, 2011)

Vít (2015) dělí právnické osoby soukromého práva na:

- Korporace (spolek, zájmové sdružení právnických osob, sociální družstvo),
- Fundace (nadace, nadační fondy),
- Ústavy (ústav, obecně prospěšná společnost).

1.2.1.1 Právní formy NNO

NNO v České republice mohou mít následující právní formy:

- Spolek podle § 214-302 zákona č. 89/2012 Sb.,
- Ústav podle § 402-418 zákona č. 89/2012 Sb.,
- Nadace nebo nadační fond podle § 306-401 zákona č. 89/2012 Sb.,

- Evidované právnické osoby (církvní neziskové organizace) podle zákona č. 3/2002 Sb. o církvích a náboženských společnostech,
- Obecně prospěšná společnost (zákon č. 248/1995 Sb. byl zrušen, avšak stávající obecně prospěšné společnosti se transformovat nemusí a mohou i nadále fungovat podle zmíněného zrušeného zákona, není však už možné zakládat nové).

1.2.1.2 Transparentnost NNO

Pro NNO je velice důležitá transparentnost, díky které budou působit důvěryhodně v očích veřejnosti a hlavně na tolik důležité dárce současné i budoucí. Např. lze zmínit Evidenci NNO, což je veřejně přístupná databáze, v níž jsou přehledně sdruženy informace o NNO působících v České republice. Tato evidence vznikla v roce 2006 pod záštitou Ministerstva informatiky ČR. Správnost informací zveřejněných v Evidenci NNO je ověřována a kontrolována.

Zákon o veřejných rejstřících č. 304/2013 Sb., platný od 1. ledna 2014 dal v roce 2015 vzniknout veřejnému rejstříku NNO, který se týká všech právnických osob s výjimkou církevních organizací. Do konce roku 2015 měly NNO povinnost se do rejstříku registrovat a dodat povinné dokumenty, které budou zveřejněny. Hlavním cílem je větší transparentnost a možnost specifikovat počet skutečně aktivních organizací.

V rámci narůstající poptávky ze strany společnosti po vyšší transparentnosti NNO zveřejňují aktivní organizace kvalitní výroční zprávy, které používají též jako propagační materiály. (Asociaci veřejně prospěšných organizací ČR, 2016)

1.2.1.3 Financování NNO

Jak již bylo zmíněno výše, nestátní neziskové organizace nemůžou na rozdíl od příspěvkových organizací spoléhat na pravidelný příjem od státu, proto je pro ně velice důležité zajištění co nejvíce různých zdrojů pro svou činnost a realizaci projektů.

Švestková a Eisertová (2012) uvádí, že je pro neziskovou organizaci velmi důležité vícezdrojové financování, tedy takové, které zajistí, aby organizace nebyla závislá jen na jednom určitém zdroji.

Šedivý a Medlíková (2011) uvádí šest možností, kde může nezisková organizace získat finanční zdroje:

1. Příjmy z prodeje služeb a výrobků,
2. Individuální dárci, dobrovolníci,
3. Firemní dárci,
4. Nadace a nadační fondy,
5. Veřejné zdroje (ministerstva, kraje),
6. Ostatní subjekty.

Hyánek (2005) uvádí následující zdroje financování:

- Veřejné zdroje:
 - Státní správa,
 - Samospráva,
 - Zahraniční zdroje (např. finance z Evropské unie).
- Neveřejné zdroje:
 - Individuální dárcovství,
 - Firemní dárcovství,
 - Tuzemské nadace,
 - Zahraniční nadace.
- Vlastní příjmy:
 - Vlastní činnost (hlavní i vedlejší),
 - Členské příspěvky,
 - Příjmy z loterií a her,
 - Veřejné sbírky,
 - Benefiční akce.

Bachmann a Vítek (2014) uvádí tři způsoby získávání financí:

- Prostřednictvím darů od jednotlivců (individuální fundraising),

- Prostřednictvím darů od firem (firemní fundraising),
- Prostřednictvím projektů (projektový fundraising).

1.2.2 Charita a filantropie

1.2.2.1 Charita

Slovník sociologických pojmů charitu definuje takto: „*Služba a pomoc poskytovaná bližnímu. Též označení katolické dobročinné organizace. Cílem charity je poskytnout člověku aspoň minimum potřebné v jeho fyzickém a duševním strádání.*“ (Jandourek, 2007, s. 101)

Pojem pochází z latinského slova *caritas*, které znamená lásku, později ve smyslu křesťanské lásky (z Bible). Postupně tento termín získal význam křesťanské (katolické) dobročinnosti (církevní nemocnice, chudobince apod.). Dnes se používá ve dvou významech – jednak jako obecná dobročinnost, avšak také s odkazem na církevní organizaci, která má toto slovo přímo ve svém názvu – Charita Česká republika, což je síť organizací zřizovaných jako účelová zařízení katolické církve. Analogické organizace zřizují také evangelické církve pod názvem diakonie (z řeckého *diakonein* – pomáhat). (Bačuvčík, 2011)

Opatrný a Lehner (2010) uvádí, že slovo „charita“ bývá v současném jazykovém úzu – alespoň co se Česka týká – používáno velice volně. Můžeme si všimnout, že není ani zdaleka spojováno jen s „Charitou“ coby katolickou charitativní organizací, ale označují se jím také různorodé dobročinné aktivity.

1.2.2.2 Filantropie

Filantropie znamená lásku k lidem, tedy v dnešním slova smyslu pomoc motivovanou láskou či náklonností k lidem. Lze ji definovat jako souhrn činností a chování, které vedou k vědomé podpoře druhých osob (jednotlivců, skupin, organizací).

V dnešní podobě může mít formu přímé fyzické pomoci (dobrovolnictví) nebo finančního či hmotného daru (dárcovství, sponzoring). Filantropické aktivity jsou projevem zájmu jedince nebo firmy o společenské dění, představují formu občanské spoluúčasti.

Dárcovství může jedinec i organizace realizovat přímo, prostřednictvím organizace, která pomoc zajišťuje (neziskové humanitární organizace) nebo přes filantropickou instituci, která prostředky dále přerozděluje (nadace, nadační fond). (Bačuvčík, 2011)

Významným koordinátorem filantropických aktivit v naší republice je organizace Fórum dárců, spolek, jehož členy jsou významné nadace, nadační fondy a firemní nadace a fondy. Podle svých stránek poskytuje organizace poradenské a konzultační služby v oblasti firemní filantropie, legislativních otázek spojených s filantropickými aktivitami (např. založení nadace). (www.donorsforum.cz) Fórum dárců je také provozovatelem systému dárcovských SMS (DMS), o nichž se více zmíním v kapitole 1.2.3.1 (individuální fundraising). Nadstavbou dárcovských SMS je projekt Daruj správně, což je online portál umožňující všem dárcům jednoduše si vybrat z prověřených veřejně prospěšných projektů a přispět na jejich podporu. Do projektu se může zaregistrovat jakákoli NO, která má povolenou veřejnou sbírku, existuje minimálně 1 rok je ochotna projít procesem „prověřování“. Zapojení se do projektu přináší NO důvěryhodnost, publicitu, přístup k novým individuálním dárcům a zdarma nové platební (dárcovské) metody. (DarujSpravne.cz)

Příbuzným termínem filantropie je mecenášství, které je v podstatě synonymem altruisticky motivovaného dárcovství, zatímco sponzoring je více spojen s profitem samotného dárcce. (Bačuvčík, 2011)

S tímto tvrzením se ztotožňují i Šedivý a Medlíková (2011) a uvádí, že je sponzor podporovatelem převážně neziskové akce, osoby nebo organizace formou finančního nebo materiálního daru. Často bývá sponzor považován za synonymum pro mecenáše, avšak na rozdíl od něho klade sponzorství velký důraz na marketingový přínos pro sponzora, především pokud jde o jeho zviditelnění.

Šplíchalová (2016) uvádí, že za mecenáše lze považovat člověka, který díky svým vlastním vydělaným penězům podporuje nějakou veřejně prospěšnou aktivitu a zmiňuje např. známé jméno Josefa Hlávky, který se proslavil svými charitativními aktivitami, díky nimž podpořil řadu nadaných studentů z nemajetných rodin a umožnil jim studium i další možnosti vzdělání. Nadace Josefa Hlávky naplňuje svoje poslání a odkaz svého zakladatele dodnes.

1.2.3 Fundraising

Organizace potřebuje na svou činnost získat peníze, aby mohla efektivně poskytovat služby lidem, kteří to potřebují. V neziskovém prostředí se získávání financí označuje anglickým termínem fundraising. (Bachmann, Vítek, 2014)

Fundraising je nesmírně důležitou součástí práce organizace a v mnohých případech rozhoduje o úspěchu nebo neúspěchu projektu nebo celé organizace.

Fundraising je proces, který se společně s public relations (dále jen PR), marketingem a lobbingem podílí na kvalitě interních a externích vztahů. Přímou ovlivňuje značku, dobré jméno a image organizace. Fundraising není o penězích, ale o lidech. Peníze jsou jen nástrojem, prostředkem. (Šedivý, Medlíková, 2012)

Kvalitní fundraising zajišťuje neziskové organizaci nejen finanční prostředky, ale také oblast lidských zdrojů, technického vybavení včetně zázemí organizace, což znamená, že se týká také získávání podpory prostřednictvím darování služeb či výrobků, získávání dalších příznivců, dárců či dobrovolníků. (Švestková, Eisertová, 2012)

1.2.3.1 Individuální fundraising

Získávání peněz od jednotlivců se může dít zejména prostřednictvím veřejných sbírek, přímým marketingem nebo kombinací těchto aktivit. (Bachmann, Vítek, 2014)

Veřejná sbírka je sbírka pořádaná k získávání a shromažďování dobrovolných peněžitých prostředků od předem neurčeného okruhu přispěvatelů pro předem stanovený veřejně prospěšný účel, a to zejména humanitární nebo charitativní, pro rozvoj vzdělání apod. (Bachmann, Vítek, 2014)

Veřejnými sbírkami neziskové organizace zajišťují financování veřejně prospěšných projektů, které realizují samy nebo prostřednictvím jiné neziskové organizace. Veřejné sbírky jsou uskutečňovány na základě zákona o veřejných sbírkách č. 117/2001 (naposledy novelizován 4. 3. 2012) a mohou být na dobu určitou či neurčitou. Veřejnou sbírku může konat pouze obec, kraj nebo jiná právnická osoba mající sídlo na území ČR. Podmínkou pro zahájení konání je vydání osvědčení příslušným krajským úřadem, který provádí kontrolu a dozor a jemuž je právnická osoba po ukončení sbírky povinna předložit ke kontrole a schválení celkové vyúčtování. (Bachmann, Vitek, 2014) Sbírkou lze provádět např. shromažďováním příspěvků na předem vyhlášeném zvláštním bankovním účtu, sběracími listinami, pokladničkami, prodejem předmětů, prodejem vstupenek na veřejná kulturní nebo sportovní vystoupení, dárcovskými textovými zprávami.

Dárcovské SMS a dárcovské portály (DMS – Dárcovská SMS je společným projektem Fóra dárců (viz výše) a Asociace provozovatelů mobilních sítí. Do projektu se může zapojit každá NO, která splňuje podmínky pro registraci, předloží všechny potřebné dokumenty a informace o projektu, který má být prostřednictvím DMS podpořen. DMS stojí 30 Kč, z čehož je pro NO příspěvek ve výši 28,50 Kč. Výsledky projektu Dárcovská SMS včetně finančního zhodnocení jsou pravidelně zveřejňovány. Výroční a finanční zprávy jsou ověřovány také nezávislým auditorem. (www.darcovskasms.cz)

Přímý marketing (oslovení lidí tradičním poštovním dopisem nebo e-mailem vybízejícím k podpoře příslušné dobročinné aktivity, zakoupení databáze s osobními daty potenciálních dárců, nebo získávání dárců přímo na ulici). (Bachmann, Vitek, 2014)

1.2.3.2 Firemní fundraising

Filantropická činnost firmy zahrnuje dvě základní formy – finanční podporu a nepeněžní dárcovství. Často také firmy zakládají nadace nebo pořádají charitativní aukce a výstavy. (Pícha, 2012)

Firmy spíše podpoří projekty transparentních místních organizací, jejichž činnost znají, cílem projektu je „dobrá věc“, případně jejich projekty zaštiťují známé osobnosti,

naopak se vyhnou podpoře projektů neznámých, jejichž organizace působí pochybně, případně prosazuje kontroverzní téma z důvodu obavy o negativní publicitu firmy.

Bachmann a Vítek (2014) uvádí, že je možné oslovit firmy v okolí, které se většinou dárcovství nebrání i proto, že je často součástí konceptu nazvaného „společenská odpovědnost firem“.

Společenská odpovědnost firem (corporate social responsibility – CSR). Přes relativně dlouhý vývoj a přes snahu mnoha autorů, kteří se snažili s tímto pojmem vypořádat, nebo snad právě proto existuje řada definic a různých pohledů na tuto problematiku a jednotná a globálně přijímaná definice dosud nebyla vyslovena. Je to způsobeno zejména tím, že společenská odpovědnost podniku je založena na dobrovolnosti a neexistují striktně vymezená pravidla, která musí dodržovat subjekt hlásící se k této myšlence a s ní spojenému způsobu chování. (Pícha, 2012)

Společenskou odpovědnost podniku definovala Evropská komise 25. října 2011 jako „odpovědnost podniků za své působení na společnost“. (CSR Europe, 2011) Tuto definici podporuje také Dytrt (2012) tvrzením, že firmy mají povinnost chovat se odpovědně a manažeři by měli nést odpovědnost za to, jaký dopad mají jejich akce a rozhodnutí na společnost.

Vedle finanční podpory zahrnuje firemní filantropie i nepeněžní dárcovství, kdy firma například poskytne neziskovým organizacím zázemí nebo prostory. Firmy mohou dále nabízet služby formou finanční a administrativní podpory a specializované služby, poradenství, konzultace, zapůjčení techniky a další. Také mohou uspořádat odborná školení či připravit vzdělávací program, který je poskytnut zdarma nebo se slevou. Firma rovněž může uvolnit své zaměstnance a odborníky na jednorázové akce nebo dlouhodobé projekty. (Pícha, 2012)

Firemní dobrovolnictví je formou firemního dárcovství, kdy firma neziskové organizaci dává k dispozici čas a práci svých zaměstnanců (Pícha, 2012).

1.2.3.3 Projektový fundraising

Pro uvedení do následující problematiky začněme definicí základních pojmů.

Němec (2002) uvádí, že se význam slova projekt (z lat. proiectus = vystupující, vyčnávající, od: pro + iacere = vpřed + házeti, klásti, stavěti) v dřívější projektové praxi ustálil ve smyslu námět, návrh, plán a komplexní vyřešení zamýšleného úkolu i vypracování jeho náležitostí. V současnosti se vychází z anglosaského pojetí slova project jako procesu plánování a řízení rozsáhlých operací. Nejde jen o výsledek – projektovou dokumentaci, ale o tvůrčí proces. Definic tohoto pojmu lze v literatuře najít mnoho, Němec (2002) definuje projekt jako: „*cílevědomý návrh na uskutečnění určité inovace v daných termínech zahájení a ukončení.*“

Svozilová (2011, strana 22) uvádí definici projektu: „*Projekt je dočasné úsilí vynaložené na vytvoření unikátního produktu, služby nebo určitého výsledku.*“

Projekt je vždy jedinečný (provádí se pouze jednou, jde o něco, co se dřív nedělo), neopakovatelný (i jiný podobný projekt je vždy v něčem odlišný), dočasný (má začátek a konec). Projekty mohou být velmi různorodé, liší se z hlediska rozsahu, nákladů a času. Projekty lze také rozčlenit na různé druhy podle jejich obsahu či účelu. (Němec, 2002)

Svozilová (2011) uvádí, že projektový plán je dokument, který nahlíží na projekt z hlediska času, nákladů, technologií, metodologií, lidských zdrojů a který říká, jak se bude v rámci projektu postupovat.

Pro projektový fundraising je velice důležité kvalitně zpracovaná grantová žádost (projekt). Vypracování projektu bývá i častým požadavkem dárce. Projekt musí být většinou zpracovaný v informačním systému dárce a musí obsahovat řadu různých příloh. Základem dobrého projektu je dobře vyjádřit, co má být financováno, proč a jaký bude přínos pro cílovou skupinu. (Bachmann, Vítek, 2014)

Machálek a Nesrstová (2011) popisují projektový cyklus takto:

1. Sestavení projektu, sepsání a odevzdání grantové žádosti,
 - Identifikace problému,
 - Stanovení cílů,
 - Hledání vhodného dárce – nadace, firmy, veřejné zdroje, evropské fondy,
 - Stručný návrh projektu a konzultace s dárce,
 - Sepsání grantové žádosti,
 - Tvorba rozpočtu a přílohy příloh,
 - Odevzdání grantové žádosti.
2. Realizace a ukončení projektu,
 - Podpis grantové smlouvy,
 - Realizace projektu,
 - Sepsání průběžné zprávy o realizaci projektu,
 - Sestavení průběžného vyúčtování projektu,
 - Realizace projektu,
 - Sepsání závěrečné zprávy.

Proces projektového řízení podle Bachmanna a Vítka, 2014:

1. Výběr odpovídající grantové instituce,
2. Vypracování žádosti a zařazení do soutěže,
3. Podepsání smlouvy a přidělení financí,
4. Realizace projektu a jeho monitoring,
5. Vypracování závěrečné zprávy projektu.

Velice užitečným pomocníkem při vyhledávání vhodných grantových dárců jsou grantové kalendáře, kde lze nalézt základní informace, především termíny uzávěrek, zaměření jednotlivých potenciálních projektů a kontakty na dárce s odkazy na podrobnější informace. (Michálek, Nesrstová, 2011) Tuto službu poskytuje např. servisní nezisková organizace Neziskovky.cz (Grantový kalendář).

Podle Michálka a Nesrstové (2011) je velice důležité dobře zvolit cíl projektu (krátkodobé, střednědobé a dlouhodobé cíle), vypracovat srozumitelnou a konkrétní žádost a v neposlední řadě dobře zpracovat rozpočet projektu.

2 Cíl práce a výzkumné otázky

2.1 Cíl práce

- 1) Zmapovat charitativní projekty organizací, které zajišťují péči o zdravotně postižené děti v Jihočeském kraji.
- 2) Zjistit, jak se správně a účelně tvoří charitativní projekty, jaké jsou postupy a metody.

2.2 Výzkumné otázky

Vzhledem ke stanoveným cílům byly definovány tyto výzkumné otázky:

- 1) Jaká je úspěšnost charitativních projektů organizací, které zajišťují péči o zdravotně postižené děti v Jihočeském kraji?
- 2) Existuje optimální postup pro realizaci charitativního projektu?

3 Metodika výzkumu

3.1 Použité metody a techniky výzkumu

K získání potřebných informací pro praktickou část bakalářské práce jsem zvolila kvalitativní typ výzkumu. Kvalitativní výzkum je uváděn ve slovní podobě, kdy popisuje podrobně a výstižně daná zjištění (Gavora, 2010). Použitou technikou byl rozhovor. Hendl (2008) uvádí, že rozhovor představuje terénní sběr informací, při kterém jsou od zkoumaných osob získávány údaje prostřednictvím záměrně cílených otázek kladených respondentovi tváří v tvář. Cílem kvalitativního výzkumu za pomoci rozhovoru je „získat detailní a komplexní informace o studovaném jevu“. (Švaříček, Šed'ová, 2014, s. 13)

Pro sběr informací byla použita metoda polostrukturovaného rozhovoru, který se vyznačuje tím, že je připraven soubor otázek, avšak není stanoveno jejich pořadí, což tazateli umožňuje klást doplňující otázky. (Reichel, 2009)

Výzkum byl realizován v měsících červen a červenec 2016. Při žádosti o spolupráci ze strany nestátních neziskových organizací jsem se vždy představila a uvedla téma a cíl své bakalářské práce a požádala o osobní setkání. Při každém rozhovoru jsem se na začátku dovolila, zda si mohu rozhovor nahrát na mobilní telefon kvůli pozdějšímu přepisu do elektronické podoby. Zvukový záznam umožňuje výzkumníkovi úplné soustředění se na projev komunikačního partnera. Poznámky, které si pořizuje, se netýkají přepisu rozhovoru, ale pouze jeho osobních postřehů, které nemohou být z nahrávky zřejmé. (Miovský, 2006, s. 197)

3.2 Charakteristika výzkumného souboru

Výzkumný soubor je tvořen organizacemi, které zajišťují péči o děti se zdravotním postižením v Jihočeském kraji. Pro účely mé práce bylo hlavním kritériem výběru, aby se jednalo o nestátní neziskové organizace, vyloučila jsem příspěvkové organizace

z důvodu diametrálního rozdílu financování. O rozdílech mezi organizacemi příspěvkovými a nestátními neziskovými se zmiňuji výše (kapitola 1.2 Neziskový sektor).

Pro účely výzkumu jsem vybrala z Registru poskytovatelů služeb pro děti se zdravotním postižením celkem 9 nestátních neziskových organizací a oslovila jsem je s žádostí o spolupráci. Položeno jim bylo 13 otázek. (Seznam oslovených NNO uvádím v Příloze č. 4, osnovu rozhovoru v Příloze č. 5) Pro zvolený typ výzkumu byl počet oslovených respondentů adekvátní. Rozsah výběru výzkumného souboru se řídí saturací, výběr se ukončí, když výzkumník zjistí, že informace od dalších respondentů se opakují nebo jsou stejné. (Gavora, 2010)

4 Výsledky

Otázka č. 1 - Jsou dle Vašeho názoru charitativní projekty pro organizace zajišťující péči o děti se zdravotním postižením důležité a přínosné? Pokud ano, v čem?

Všechny oslovené NNO považují charitativní projekty za důležité a přínosné. Respondenti se shodli, že hrají významnou roli ve zviditelnění organizace a zajištění financí na provoz organizace. K otázce uvedli následující: *„Určitě jsou důležité, minimálně tím, že se veřejnost prostřednictvím různých projektů dozví o neziskových organizacích, práci, kterou dělají, a o jejich problémech s nedostatečným financováním.“* *„Každá organizace pohybující se v sociální sféře se bez charitativních projektů neobejde, ať už se jedná o všechny aspekty činnosti – od sehnání peněz na provoz, na mzdy, zviditelnění se, zkvalitnění poskytovaných služeb. Aby sociální služby byly poskytovány kvalitně, je třeba být na profesionální úrovni a mít k tomu i kvalifikovaný personál. Tomu by mělo odpovídat i finanční hodnocení pracovníků, což bohužel ve většině případů není.“* *„Charitativní projekty jsou nezbytné, abychom dofinancovali naše služby, díky nim se o nás ví a oslovíme potencionální dárce, kteří by o nás nevěděli, či je nikdy nenapadlo darovat a podporovat nějaký veřejně prospěšný projekt.“* *„Ano, mimo zajištění financí na provoz umožňují realizovat rozvojové aktivity nad rámec služby, na které by jinak pracoviště nezískalo finance. Umožňují tak lépe reagovat na potřeby uživatelů sociální služby.“* Jedna z respondentek nastiňuje i negativní souvislosti charitativních projektů a na otázku odpověděla: *„Určitě ano, hlavně kvůli zviditelnění organizace. Důležité je, aby organizace nebyla omezována například ohledně využití získaných financí nebo speciálních pomůcek v rámci projektů. Samozřejmě jak které akce jsou přínosné, protože z některých projektů se musí platit daně. U některých projektů mi třeba vadí, když je vyžadována fotodokumentace, a že když je třeba pokrátit dotace, tak peníze nestačí, ale i tak projekt realizujeme a zbytek doplatím z vlastní kapsy“.*

Otázka č. 2 - Jakých zdrojů financování využíváte?

Všechny oslovené NNO využívají vícezdrojové financování. Poměry financování z různých zdrojů se samozřejmě lehce liší, avšak z odpovědí respondentů vyplývá, že

využívají veřejných, neveřejných zdrojů i vlastních příjmů: „Samozřejmě vícezdrojové financování. V dnešní době je v této oblasti vždy dobré bojovat na více frontách. Využíváme např. dotace z Krajského úřadu, něco málo také z Magistrátu města České Budějovice, zdroje od dárců.“ „Využíváme jak dotace od Jihočeského kraje, magistrátu, tak se na financování podílí rodiče úhradou za služby, takže bych mohla říct veřejné zdroje i vlastní zdroje. A pak nás samozřejmě financují různí dárci, sponzoři. Letos vlastně poprvé zkusíme grantovat i z fondů EU.“ „Snažíme se získat finance, kde jen se dá, využít každé příležitosti, takže financujeme vícezdrojově, klasicky dotace, dary, granty EU, příspěvky od kraje, benefiční akce a tak.“ „Dotace kraje, příspěvky od měst a obcí, granty, nadace, sbírka, soukromí dárci a sponzoři, vlastní činnost střediska (benefiční akce, prodej).“ „Vícezdrojově. Je to zhruba vyrovnané, myslím, co se týče jednotlivých zdrojů – jednu třetinu tvoří veřejné zdroje od státu, jednu třetinu platby klientů a zbylou třetinu pokrývají hlavně individuální dárci.“ „Jsme z části financováni magistrátem, zřídka kdy nějaká dotace EU, ale zbytek získáváme od individuálních dárců nebo čerpáme z vlastních zdrojů.“

Otázka č. 3 - Čerpáte z nějaké nadace či nadačního fondu? Případně na jaký konkrétní účel?

Pět z devíti oslovených NNO uvedlo, že čerpají alespoň z jedné nadace. Tito respondenti k otázce uvedli: „Ano, v minulosti jsme čerpali z několika různých nadací, díky jejichž projektům jsme získali např. speciálně upravený nový vůz, prostředky na nákup vybavení kontaktního místa, finance na úpravu vícemístného vozu pro převoz lidí sedících na vozíku. V letošním roce opět dostaneme z Konta BARIÉRY jeden speciálně upravený vůz v rámci oslavy Globus 20 let.“ „Ano, čerpáme z několika různých nadací na služby rané péče a na pobyty rodin.“ „Spolupracujeme hned s několika organizacemi najednou, máme navázanou dlouhodobou spolupráci. Tak např. můžu uvést Nadační fond Českého rozhlasu, sbírka Světluška – na program stimulace zraku, Nadace Leontinka – na provoz pracoviště, Nadace rozvoje občanské společnosti – na podporu rozvoje dětí s postižením, Nadace Velux foundations – na vzdělávání týmu a podobně.“ „Čerpáme z několika nadací, hlavně pro konkrétního klienta, např. na speciální pomůc-

ky, nikoli na provoz organizace.“ Další respondent k tomu uvádí: „Z nadace ENROS čerpáme na službu respitní péče, ale i na chod organizace a samozřejmě na pomůcky.“

Organizace, které z žádné nadace nečerpají, uvádí následující důvody: „Zkusili jsme to, ale z důvodu náročné administrativy už nevyužíváme. To by byl člověk zahlcený jen byrokracií a nezbyval by čas na jiné podstatné činnosti.“ K tomuto názoru se přidává i další respondent: „Moc papírování s nejistým výsledkem, více nám vyhovuje získávání prostředků z jiných zdrojů.“

Otázka č. 4 - Preferujete dárcovství individuální, nebo firemní? Můžete prosím uvést příklady podpory od firemních a individuálních dárců?

Všechny dotázané NNO se shodly na tom, že vítají jakékoli dárcy, jelikož většina z nich může naplňovat své cíle, poskytovat služby a realizovat projekty hlavně díky jejich podpoře. Respondenti uvedli následující: „Jsme rádi za jakékoliv dárcy - ať firemní nebo soukromé. Bohužel obojích je málo. Dárci se obvykle rekrutují z osob blízkých rodinám pečujícím o osobu s autismem, jak firemní tak individuální. Individuální dárci dají většinou z poloviny finance, z poloviny podporují organizaci různými věcnými dary - hračky, občerstvení na různé akce apod. Firemní dárci pomůžou většinou svou službou zdarma – např. tisk letáků, nebo nakoupí různé pomůcky na vlastní účet (speciální pomůcky, kancelářské potřeby).“ „Otázka sponzorství a dárcovství je v sociálních službách nelehká věc. Nejsme sportovní klub, který má stadion, a reklama je zde hned vidět. Vysloveně nemáme pravidelně žádného sponzora ani dárcy. Otázka oslovení je spíše individuální.“ „Využíváme oboje a za oboje jsme rádi. Loni jsme např. získali individuální dar 22 700 Kč, který vybrali obyvatelé obce Lom, kteří uspořádali vánoční jarmark z vlastních výrobků a díky této částce jsme na jaře mohli uspořádat pobyt pro děti s postižením a jejich rodiny. Příkladem firemního dárcovství pro naši organizaci je příspěvek od společnosti White star real estate, která nám již druhým rokem darovala 50 000 Kč na služby, a zaměstnanci nakoupili hračky do půjčovny.“ „Žádného dárcy od našich dveří nevyženeme, to bychom byli sami proti sobě, ale častější je individuální dárcovství. V případě toho firemního to nejčastěji bývají regionální dárci, někteří darují každoročně. Firmy nejčastěji darují peníze na provoz centra, případně materiál, např. UNIHOBBY věnovalo materiál na vybudování „hmatového chodníčku.“ Další respon-

dent se vyjádřil takto: „Vcelku nejde o preference, jsme rádi za jakoukoli formu podpory.“

Otázka č. 5- Jak získáváte, oslovujete dárce?

Některé organizace uvedly, že pro získání dárců nevynakládají téměř žádné úsilí: „Nikoho neoslovujeme, ale pokud se sám dárce nabídne, jsme pochopitelně rádi. Čas od času se někdo ozve, že by rád pomohl.“ „Nemám ráda obcházení lidí a škemrání, přijde mi to ponižující. Spoléháme na to, že si dárce najde nás, pokud ho činnost naší organizace zaujme.“ Další respondenti uvádí, že získávají dárce sebezprezentací a vyhlášenou dobrou pověstí: „Dárce si nás našel na internetu, oslovil je náš web a styl prezentace.“

„Využíváme přímé oslovování dárců, tzv. „housemailing“ – od roku 2011 spolupracujeme s Agenturou PROSPERUS, která nám poskytuje adresář, máme vybudovaný okruh trvalých dárců hlavně díky tomu, že naše organizace funguje už dlouho a transparentně. Od některých dárců získáváme prostředky každý rok, od věrných podporovatelů každý měsíc.“ „Již máme vybudovanou svou základnu dárců, kteří nás znají a podporují opakovaně. Těmto stálým dárcům zasiláme e-maily nebo dopisy s žádostí o opakovanou podporu naší organizace, pozvání na naše akce. Případně jim i zavoláme, je to příjemnější, osobnější. Nábor nových dárců probíhá prostřednictvím různých akcí, přes dobrovolníky i prostřednictvím kontaktů zaměstnanců.“ Další respondent k otázce uvedl: „Soukromé dárce získáváme pouze prostřednictvím soukromých kontaktů, protože nemáme fundraisera, který by se tomu systematicky věnoval.“

Otázka č. 6 - Má Vaše organizace fundraisera, který se vzdělává v projektovém managementu a fundraisingu?

Kromě jedné uvedly všechny oslovené NNO, že mají fundraisera. Respondent, který uvedl, že v jejich organizaci fundraiser není, uvedl: „Fundraisera nemáme, projektům se věnuje vedoucí střediska a soukromým dárcům celý tým.“ Několik respondentů, kteří odpověděli, že v jejich organizaci fundraiser působí, uvedlo: „Ano, máme, jsem to já. Absolvovala jsem mnoho školení na toto téma. Přesto tuto činnost dělám pouze okrajově, zabývám se hlavně prací s dětmi. Na to, aby si naše organizace vyčlenila na tuto pozici na plný úvazek schopného člověka, není dostatek financí.“ „Ano, no vlastně ano

i ne. Vše je závislé na finančních možnostech organizace. Nejsme velká organizace, tudíž jeden člověk vykonává více pozic.“ „Ano, má a vzdělávám se. Musím říct, že české centrum fundraisingu má kvalitní programy.“ „Ano, naše organizace má jednoho fundraisera, kterému zajišťuje školení, ale upřímně, na tak velké organizaci jako jsme my, by se klidně užívali fundraiseri tři.“ „S manželem máme nějaký kurzy ve fundraisingu.“ Další respondent uvádí: *„Ano, jsem současně fundraiser i projektový manažer, průběžně se vzdělávám, ale spíše se věnuji projektovému managementu, na samotný fundraising mi nezbyvá moc času, občas ani ne hodina denně, ale doufám, že se časem situace změni k lepšímu, protože kvalitní fundraising je pro nestátní neziskové organizace obzvláště důležitý.“*

Otázka č. 7 - Jak získáváte informace o charitních projektech?

Většina respondentů se shodla, že se o projektech dozvídají prostřednictvím grantového kalendáře. K tomu respondenti uvádí: *„Odebíráme grantový kalendář, je to přehledné.“ „Už to mám zmapované, nastavila jsem si odebírání novinek, takže mi výzvy chodí samy a také využíváme grantový kalendář.“ „Víte jak, o dlouhodobých projektech se obecně ví a navíc odebíráme grantový kalendář.“* Dále se oslovené organizace shodly, že využívají svých předchozích zkušeností, a uvádí: *„Už to nějakou dobu dělám, takže vím, co kdy kdo vyhlašuje, jaký dávají výzvy nebo mi do mailu zašlou výzvu organizace, kde už jsme někdy žádali.“ „O těch dlouhodobých projektech se prostě ví nebo mi o tom řeknou kolegyně, když mi náhodou něco uteče.“*

Jako další informační zdroj označili všichni respondenti média. Někteří z respondentů uvedli: *„Často najdu nové informace na internetu, v médiích. Je dobré sledovat třeba facebook.“ „Hledáme si informace na internetu nebo nám o vyhlášených výzvách řeknou kolegové, dobrovolníci, známí nebo třeba z tisku a tak.“ „Například Česká rada dětí a mládeže zasílá výzvy pro zapojení se do projektů do e-mailu.“*

Otázka č. 8 - Využíváte Dárcovské SMS? Pokud ne, proč?

Tři z oslovených organizací DMS. Tito respondenti uvádí: *„Ano, využíváme, hlavně v rámci public relations jako prezentaci našich projektů.“ „Jako využíváme, no, ale upřímně je s tím víc starostí než přínosů.“ „Ano, využíváme, prostřednictvím našeho zřizovatele.“* Respondenti, kteří DMS nevyužívají, uvedli: *„Prozatím nevyužíváme, moc*

se nám do toho nechce.“ „Dříve ano, nyní už nevyužíváme, je pro nás výhodnější získávat finanční prostředky jinak.“

Otázka č. 9 - Vytvořila Vaše organizace charitativní projekt/y? Je projekt dlouhodobý a úspěšný?

Z odpovědí komunikačních partnerů vyplynulo, že kromě jedné organizace všechny vytvořily a průběžně vytvářejí dlouhodobě fungující projekty. Respondenti uvádí následující: „Nejvýnosnější jsou kvalitní divadelní představení ve velkém sále pro více než 600 lidí, čistý výtěžek je cca 120 000 Kč. Druhým nejúspěšnějším projektem je charitativní závod plastových kachniček v divoké vodě, zisk, který je dělený mezi 2 organizace, je více než 150 000 Kč.“ „Ano, máme za sebou řadu úspěšných projektů, na základě kterých se daří dlouhodobě financovat program stimulace zraku pro děti od narození, aktivity svépomocných skupin rodičů nebo spolupráci s lékaři (předávání informací o rané péči).“ „Realizujeme mnoho projektů – různé sportovní a kulturní akce, které jsou velmi úspěšné, a některé se každoročně opakují, např. Bazar Věšák, Vaše koruna pro Bazalku, Golfový turnaj, projekt Benefice pro Bazalku má již šestiletou tradici.“ „Naše organizace vytvořila úspěšný projekt s dlouholetou tradicí nazvaný Andělská aukce, v rámci které jsou draženy obrázky vyrobené dětmi z našeho arteterapeutického ateliéru. Dalším naším projektem je Gastrofest – podpořme Arpidu s chutí, letos nás však čeká teprve druhý ročník, loni to nedopadlo úplně nejlépe, tak se můžeme inspirovat minulými zkušenostmi a vše lépe podchytit.“ „Realizujeme několik dlouhodobých každoročních projektů, např. Českobudějovický gejzír aneb Pohodáři na trávě, což je dvoudenní akce pro rodiny konaná v zahrádkářské kolonii, v rámci které se prezentují NNO. Dalším každoročním projektem je Strom života. Naše organizace je také patronem Adélky Jiranové, postižené nemocí DMO, spolu s dalšími partnery a dobrovolníky Adélce pomáháme, např. pořádáme sbírky a akce na její podporu. Dále naše organizace pořádá příměstské a pobytové tábory a relaxační pobyty. Dále realizujeme různé projekty v oblasti zooterapie, např. Zooterapie na cestách. Také realizujeme projekty zaměřené na podporu osob se zdravotním či jiným znevýhodněním na trhu práce, podporu zaměstnanosti.“

Organizace, která není přímým autorem projektu, uvádí: „*Naše organizace sice není přímým autorem projektu, ale podílí se na jeho organizování spolu se spolkem Autisté jihu, který letos pořádal již IV. ročník Modrého běhu - charitativní akce pro rodiny s dětmi, jejíž výtěžek se používá na nákup speciálních pomůcek a chod centra.*“

Otázka č. 10 - Co je důležité pro úspěšný projekt?

Respondenti uváděli následující informace: „*Začneme u toho, že úspěšnost projektu je ovlivněna mnoha aspekty. Je třeba správně zvolit grantovou instituci a samozřejmě mít dobré vztahy s podporovateli. Dále je nezbytné vypracovat kvalitní žádost s jasně stanovenými cíli a přínosy. Úspěšnost projektu může být ohrožena, ať už podceněním přípravy, tak například i negativními ohlasy veřejnosti o činnosti organizace, proto je velice důležité mít v rámci transparentnosti organizace dobře zpracované výroční zprávy. V neposlední řadě bych také vyzdvihla kvalitní organizační tým a propagaci projektu.*“ „*Bezpochyby důkladná a dlouhodobá příprava, kvalitní projekt nemůže vzniknout přes noc. Je třeba zhodnotit potřebné a dostupné zdroje, stanovit rozpočet. Samozřejmě nutností je dát si záležet při sepisování žádosti.*“ „*Cíl projektu by měl reagovat na aktuální potřeby klientů. Potom je také třeba projekt zviditelnit a získat potřebné prostředky. Důležité je také nejen přípravné stádium, ale i kontrola při realizaci projektu. V rámci přípravy projektu je vhodné využít poznatky z předchozích projektů a případným nedostatkům pokud možno předejít.*“ „*Potřeba je hlavně mít dobrý nápad ve správnou chvíli, prostě přijít s něčím, co by mohlo fungovat. Pro naše projekty jsou například důležité a přínosné dobré vztahy s magistrátem, kde nám poskytují nejen finanční podporu, ale také konzultace v případě potřeby.*“ „*Podle mého názoru jsou pro úspěšnost projektu důležité kvalitní public relations a fundraising, zajištění finančních i nemateriálních zdrojů, přesné vymezení toho, co kdy kdo má udělat a za co ponese zodpovědnost, dobře zvládnutá organizace a průběh celé akce.*“ „*Myslím si, že základním kamenem úspěšného projektu je dobře zpracovaná žádost o grant nebo dotaci, pečlivá příprava, dostatečná propagace projektu.*“

Otázka č. 11 – Jak postupujete při realizaci projektů? Můžete prosím stručně popsat proces plánování Vašich projektů?

Oslovené NNO uvedly k otázce následující: „*Využíváme zkušeností z organizace předchozích ročníků (první ročníky organizovaly matky dětí s autismem). Příprava na akci samotnou a její organizace je dlouhodobou záležitostí (4- 5 měsíců intenzivní práce).*“ „*V našem charitativním projektu je pro nás důležité období prázdnin, kdy plánujeme rozpis tras a počty klientů, kterým poskytneme službu od září daného roku. Trasy jsou víceméně dány, mohou se ale malinko vychýlit, abychom uspokojili co nejvíc klientů. Samozřejmě jsme limitováni kapacitou vozu.*“ „*Plánování projektů vychází ze zpětné vazby od klientů- např. při zpětné vazbě od ¾ klientů o tom, že nedostali informace o službě včas, vznikl projekt na spolupráci s neonatologiemi. Dále sledujeme vypsané výzvy, zpracováváme projektovou žádost a po získání financí realizujeme projekty dle harmonogramu. U projektů vedeme oddělené účetnictví, máme stanovené pracovní úvazky na projektech vymezené v dodatcích pracovních smluv, evidujeme projektové aktivity a prezentujeme je na základě povinností stanovených donátorem. Během projektu zpracováváme průběžnou zprávu, po ukončení projektu pak závěrečnou zprávu s výsledky projektu.*“ „*Využíváme hlavně zkušeností z minulých projektů. Důležitý je nápad, který by mohl fungovat a nabídnout sponzorovi protihodnotou dobrý pocit. Využíváme přidané hodnoty – prodej placek, samolepek. Takže když máme vymyšlený záměr projektu, hledáme vhodný zdroj financování a pak už klasicky vypracujeme žádost, která když je schválena, tak se můžeme pustit do realizace projektu, na závěr je třeba pochopitelně projekt vyhodnotit.*“ „*Vycházíme z plánu na rok, nejdřív je návrh projektu, pak to předběžně prokalkulujeme, předběžně zkonzultujeme na magistrátu, kde pracuje jedna moc hodná paní, která nám vždycky dobře poradí. Vypracujeme žádost na magistrát, a pokud dojde ke schválení komisí, jako že nám zatím vždycky vyšli vstříc a naše projekty podpořili, tak nám zhruba v květnu přijdou dotace, které pokrývají většinou kolem 90 %, zbytek financujeme z vlastních zdrojů.*“ „*Na začátku je prvotní myšlenka, záměr, pak následuje finanční zhodnocení, vyhodnocení personálního obsazení (aby byl dostatek lidských zdrojů a také jasně vymezeno, kdo má co na starost), po tomto zhodnocení přichází na řadu sepsání žádosti podle toho, kdo vyhlašuje výzvu, buď na kraj, nebo*

nadaci, případně i dárcům, kteří mohou projekt dofinancovat. Následně proběhne realizace projektu, na závěr pak závěrečné vyhodnocení projektu, dárcům posíláme vyúčtování projektu, fotodokumentaci spolu s poděkováním. Pokud se jedná o evropský projekt, na závěr se vypracovává zpráva o udržitelnosti.“

Otázka č. 12 - Spolupracujete dlouhodobě s nějakým partnerem (sponzoři, patroni, jiná organizace) při realizaci projektu/ů?

Na otázku oslovené NNO odpovídaly: „Ano. Máme několik partnerů (tiskárna, reklamní firma, Jihočeská univerzita, rodiče dětí s autismem, realitní kancelář apod.), kteří pro nás opakovaně zajišťují různé služby.“ „Největšími partnery jsou školy a zařízení, kam dopravujeme naše klienty. Nejvíce klientů je v Arpidě, centru pro rehabilitaci osob se zdravotním postižením, z. ú.“ „Našimi patronkami jsou herečky Petra Bílková a Iveta Dušková. Dlouhodobě pracujeme také se sponzory, donory i jinými neziskovými organizacemi.“ Dále respondenti uvádí: „Ano, vzhledem k tomu, že poskytujeme ranou péči, spolupracujeme s lékaři, návaznými službami či organizacemi.“ „Spolupracujeme s patrony, kteří zaštiťují naše projekty: Martina Pártlová – Budějcká benefice, Aleš Kotlík – golf, Jakub a Matěj Smržovi – běh. Za jejich spolupráci jsme velice vděční, kromě jiného projekt působí důvěryhodněji, když je jeho tváří známá osobnost. Dlouhodobě máme navázanou spolupráci také s ADROU, vzdělávacími organizacemi, organizacemi zajišťujícími různé druhy zooterapie a v neposlední řadě samozřejmě i se sponzory.“ „Máme několik sponzorů, například Jihočeský kraj a město, Rotary klub, Keytek. Dlouhodobou spolupráci s jinou organizací nemáme navázanou, ale dochází sem z organizací, které poskytují canisterapii a hipoterapii. Spolupracujeme s Jihočeskou univerzitou, jejíž studenti u nás vykonávají odbornou praxi, často v naší organizaci po ukončení studia nachází pracovní uplatnění, zejména studenti oboru rehabilitační a psychosociální péče. Naším patronem je Jiří Mádl, který se o nás stará prostřednictvím různých darů a podpory našich akcí. Například díky jeho účasti při akci Štěstí s překážkou se o akci více vědělo a přišlo více lidí.“ „Našimi partnery je Jihočeská televize a reklamní agentura 4-les a zajišťují nám reklamy našich akcí. Našimi sponzory jsou přátelé podnikatelé. Spolupracujeme s Národní radou osob se zdravotním postižením, se skupinou komunitního plánování sociálních služeb na magistrátu, s Českou ra-

dou dětí a mládeže, Českou tábornickou unií, s Arpidou, Centrem Bazalka, Centrem Empatie, také spolupracujeme se školami. “

Otázka č. 13 - Jak se může veřejnost a dárci dozvědět o využití prostředků získaných v rámci projektu? Můžete uvést příklady využití finančních prostředků?

Všichni oslovení respondenti se shodli na tom, že informace o současných i uskutečněných projektech zveřejňují na webových stránkách svých organizací. Dále všichni uvedli, že zpracovávají výroční zprávy. Některé NNO k tomu dodávají: *„Široká veřejnost se může s výsledky našich projektů a využitím prostředků seznámit také například na facebooku či v tisku. Dárcům zasíláme děkovné dopisy společně s vyúčtováním projektů. Kromě toho dárci samozřejmě zveme na pořádané akce. Dále mohou vidět využití získaných prostředků přímo v naší organizaci během osobní návštěvy. Dárci, s nimiž máme navázanou dlouhodobou spolupráci, nás navštěvují opakovaně. Získané prostředky využíváme k pořízení různých zdravotních pomůcek, zajištění odborného vzdělání našich pracovníků, na provoz organizace, poskytování služeb.“* *„O našich akcích průběžně informujeme na našich webových stránkách a na sociálních sítích, kde zveřejňujeme zprávy o průběhu akce, čeho bylo v rámci projektu dosaženo, také poděkování všem zúčastněným, dobrovolníkům, jiným organizacím, podporovatelům. Získané prostředky využíváme pro financování dalších akcí, relaxačních pobytů pro děti se zdravotním postižením, tábory. Jejich prostřednictvím zajišťujeme námi poskytované služby.“* *„Dlouhodobý projekt zajišťuje prostředky pro poskytování sociálních služeb.“* *„Prostředky využíváme pro realizaci pobytů pro děti se zdravotním postižením a jejich rodin, na pořízení různých rehabilitačních pomůcek. Výtěžek z letošního ročníku benefiční akce Pust' kačku, která už má pětiletou tradici, bude celý využit na pomoc dětem s postižením a autismem a jejich rodinám v jižních Čechách.“* *„Získané prostředky jsou využity na provoz organizace, na zajištění poskytovaných služeb, na pořízení různých zdravotních a rehabilitačních pomůcek. Veškeré informace o plánovaných akcích, proběhlých akcích i jejich vyhodnocení jsou zveřejněny na našich webových stránkách, také vydáváme informační brožurky o naší organizaci. Dárcům zasíláme děkovné dopisy, kde je přesně uvedeno, co bylo díky projektu pořízeno nebo čeho bylo dosaženo.“*

5 Diskuze

Ve své bakalářské práci jsem se zabývala tématem charitativních projektů nestátních neziskových organizací, které zajišťují péči o děti se zdravotním postižením v Jihočeském kraji.

Z výzkumu vyplynulo, že výše zmíněné nestátní neziskové organizace považují charitativní projekty za důležité a přínosné nejen z důvodu získání financí, ale také kvůli zviditelnění organizace, oslovení potencionálních dárců. Díky realizaci charitativních projektů se může veřejnost dozvědět o činnosti organizace, blíže se seznámit s problematikou dětí se zdravotním postižením.

Z výzkumu vyplynulo, že se lze ztotožnit s tvrzením Švestkové a Eisertové (2012), že je pro nestátní neziskové organizace velice důležité vícezdrojové financování. Respondenti uvedli, že využívají zdrojů veřejných, neveřejných i vlastních, které uvádí Hyánek (2005). Bylo zjištěno, že některé organizace čerpají z nadací a prostřednictvím jejich projektů získávají finance na své služby, provoz organizace, nákup vybavení a nejrůznějších pomůcek a na vzdělávání pracovníků.

Všechny dotázané NNO se shodly na tom, že vítají jakékoli dárce, jelikož většina z nich může naplňovat své cíle, poskytovat služby a realizovat projekty hlavně díky jejich podpoře. Některé organizace mají již vybudovanou svou základnu dárců. Z výzkumu dále vyplynulo, že je pro NNO kromě podpory ze strany individuálních a firemních dárců důležitá také podpora ze strany magistrátu města, Jihočeského kraje a státu v podobě dotací, příspěvků a grantů na podporu jejich projektů.

Na základě výzkumu souhlasím s autory Bachmannem a Vítkem (2014), že se získávání peněz od jednotlivců může dít zejména prostřednictvím veřejných sbírek, přímým marketingem nebo kombinací těchto aktivit. Zjistila jsem, že některé NNO využívají k získání zdrojů od jednotlivců i dárcovské textové zprávy (DMS). Domnívám se, že je pro NNO dobré dárcovské SMS využívat, jelikož je to pro veřejnost snadný způsob podpory.

Na základě výsledků lze souhlasit s Indexem udržitelného rozvoje občanského sektoru v České republice za rok 2015, který uvádí, že v rámci narůstající poptávky ze stra-

ny společnosti po vyšší transparentnosti NNO zveřejňují aktivní organizace kvalitní výroční zprávy, které používají též jako propagační materiály. Myslím si, že je propagace cílů, činnosti a nabízených služeb NNO důležitá, protože mnoho lidí by chtělo pomoci potřebným, udělat dobrý skutek, ale nevědí přesně jakým způsobem a které organizaci. Z toho důvodu je třeba, aby se o organizaci vědělo a aby veřejnost měla k dispozici dostatek informací, jak a komu organizace pomáhá, čímž se zvyšuje šance, že se případný dárců rozhodne podpořit právě ji. Pro dárců je také důležité vědět, na jaké účely byl jeho dar využit, proto organizace zveřejňují informace o svých projektech na webových stránkách, sociálních sítích, zasílají dárcům děkovné dopisy spolu s vyúčtováním projektu.

Z výzkumu vyplynulo, že transparentnost organizace je spolu s kvalitním fundraisingem hlavním předpokladem pro úspěšný charitativní projekt. Na základě výzkumu se lze ztotožnit s autory Michálkem a Nesrstovou (2011), že je pro úspěšnost projektu velice důležité dobře zvolit cíl projektu, vypracovat srozumitelnou a konkrétní žádost a v neposlední řadě dobře zpracovat rozpočet projektu. Dále výzkum prokázal, že je pro úspěšnost charitativního projektu důležité mít správný nápad ve správnou chvíli. Také bylo zjištěno, že je pro organizaci výhodná spolupráce s různými partnery při realizaci charitativních projektů. Úspěšnost projektu může pozitivně ovlivnit, pokud jej zaštiťuje patron, který je veřejně známou osobností. Výzkum dále ukázal, že organizace využívají svých zkušeností získaných v rámci realizace předchozích projektů, mohou se zaměřit na předchozí nedostatky, což zvyšuje šanci na větší úspěšnost současného projektu.

Na základě výzkumu lze konstatovat, že nestátní neziskové organizace zajišťující péči o děti se zdravotním postižením v Jihočeském kraji realizují úspěšné charitativní projekty s několikaletou tradicí. Při tvorbě charitativního projektu postupují nestátní neziskové organizace tak, jak uvádí Bachmann a Víték (2014). Organizace zvolí odpovídající grantovou instituci, vypracují žádost, podepíší smlouvu a po přidělení financí proběhne samotná realizace projektu a jeho monitoring. Po ukončení projektu vypracují závěrečnou zprávu. Souhlasím také s autory Michálkem a Nesrstovou (2011), kteří uvádí, že v rámci fáze sestavení projektu, sepsání a odevzdání grantové žádosti probíhá identifikace problému, stanovení cílů, hledání vhodného dárců – nadace, firmy, veřejné

zdroje, evropské fondy, stručný návrh projektu a konzultace s dárce, sepsání grantové žádosti, tvorba rozpočtu a přiložení příloh, odevzdání grantové žádosti. Dále uvádí fázi realizace a ukončení projektu, která obsahuje podpis grantové smlouvy, realizaci projektu, sepsání průběžné zprávy o realizaci projektu, sestavení průběžného vyúčtování projektu, realizace projektu a sepsání závěrečné zprávy.

Z výzkumu také vyplynulo, že lze souhlasit s autory Michálkem a Nesrstovou (2011), podle nichž jsou velice užitečným pomocníkem při vyhledávání vhodných grantových dárců grantové kalendáře, kde lze nalézt základní informace, především termíny uzávěrek, zaměření jednotlivých potenciálních projektů a kontakty na dárce s odkazy na podrobnější informace.

V rámci výzkumu bylo také zjištěno, že organizace až na jednu výjimku mají fundraiser, který je současně i projektovým manažerem.

Závěr

Hlavním cílem mé bakalářské práce bylo zmapování charitativních projektů nestátních neziskových organizací zajišťujících péči o děti se zdravotním postižením v Jihočeském kraji a zjištění, jakými metodami a postupy své projekty realizují. Byly stanoveny dvě výzkumné otázky, týkající se úspěšnosti projektů a optimálního postupu při jejich tvorbě. Výsledkem je zjištění, že nestátní neziskové organizace zajišťující péči o děti se zdravotním postižením v Jihočeském kraji realizují úspěšné charitativní projekty s několikaletou tradicí. Výsledky výzkumu také zahrnují informace o tom, jaké konkrétní projekty výše zmíněné organizace realizovaly, jakých využívají zdrojů financování, s kým v rámci realizace svých projektů spolupracovaly. Dále respondenti uváděli, co je důležité pro úspěšný projekt.

Druhou výzkumnou otázkou bylo zjištěno, jak organizace postupují při realizaci svých charitativních projektů. Z výzkumu vyplynuly dvě fáze projektu, které byly uvedeny respondenty, a to sestavení projektu, sepsání a odevzdání grantové žádosti a fáze realizace a ukončení projektu.

Úspěšnou realizací charitativních projektů získávají nestátní neziskové organizace finanční zdroje, které používají na poskytování sociálních služeb a k zajištění potřebných pomůcek.

Svou bakalářskou práci bych chtěla zakončit výrokem Tomáše Slavaty, jenž s projektem věnovaným dětem z dětských domovů získal v roce 2012 ocenění v soutěži Projektový manažer roku: *„Každý můj projekt je odrazem mého příběhu, a tak si myslím, že jakýkoliv manažer má svůj cíl a citění pro danou věc. Dle mého názoru je důležité věřit své práci a být přesvědčen i přes nezdar a nepochopení. Jít proti proudu a věřit v něco víc než jen úspěch, ale v to, že chceme něco skutečně změnit.“* (Slavata, 2013)

Seznam informačních zdrojů

Monografie

1. BAČUVČÍK, Radim. 2011. *Marketing neziskových organizací*. 1. vyd. Zlín: VeR-BuM, 2011. ISBN 978-80-87500-01-9.
2. BACHMANN, Pavel a Arnošt VÍTEK. 2014. *Vybrané kapitoly z managementu nejen pro speciální pedagogy*. 1. vyd. Hradec Králové: Gaudeamus, 2014. ISBN 978-80-7435-425-0.
3. DYTRT, Zdenek a kol. 2012. *Odpovědný management v podnikání a veřejné správě: Cesta do inovační společnosti*. Žilina: GEORG, 2012. ISBN 978-80-89401-75-8.
4. GAVORA, Peter. 2010. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2010. 2. vyd. ISBN 978-80-7315-185-0.
5. HARTL, Pavel a Helena HARTLOVÁ. 2000. *Psychologický slovník*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-303.
6. HENDL, Jan. 2008. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 2. aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-485-4.
7. HYÁNEK, Vladimír, Simona ŠKARABELOVÁ a Markéta ŘEŽUCHOVÁ. 2005. *Rozbor financování nestátních neziskových organizací z vybraných veřejných rozpočtů*. Brno: CVNS, 2005. ISBN 80-239-5262-5.
8. JANDOUREK, Jan. 2007. *Sociologický slovník*. 2. vyd. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-269-0.
9. JANKOVSKÝ, Jiří. 2006. *Ucelená rehabilitace dětí s tělesným a kombinovaným postižením: somatopedická a psychologická hlediska*. 2. vyd. Praha: TRITON, 2006. ISBN 80-7254-730-5.
10. MACHÁLEK, Petr a Jitka NESRSTOVÁ. 2011. *Základy fundraisingu a projektového managementu*. Brno: Masarykova univerzita, 2011. ISBN 978-80-210-5518-6.
11. MATOUŠEK, Oldřich, Jana KOLÁČKOVÁ a Pavla KODYMOVÁ. 2005. *Sociální práce v praxi*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-002-X.

12. MICHALÍK, Jan. Společenské aspekty postavení občanů se zdravotním postižením. In: KRHUTOVÁ, Lenka. 2005a. *Občané se zdravotním postižením a veřejná správa*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005a. ISBN 80-244-1168-7.
13. MICHALÍK, Jan. Charakteristika zdravotního postižení. In: KRHUTOVÁ, Lenka. 2005b. *Občané se zdravotním postižením a veřejná správa*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005b. ISBN 80-244-1168-7.
14. MICHALÍK, Jan. 2012. *Metodický průvodce - rodiče dítěte se zdravotním postižením (nejen) na základní škole*. Ústí nad Labem: EdA, 2012. ISBN 978-80-904927-8-3.
15. MIOVSKÝ, Michal. 2006. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2006. ISBN 80-247-1362-4.
16. MESSINA, Rosario. 2005. Dějiny charitativní činnosti. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2005. ISBN 80-7192-859-3.
17. MONATOVÁ, Lili. 1998. *Pojetí speciální pedagogiky z vývojového hlediska*. 2. vyd. Brno: Paido, 1998. ISBN 80-85931-60-5.
18. MÜHLPACHR, Pavel. 2001. *Vývoj ústavní péče: filozoficko historický pohled*. Brno: Masarykova univerzita, 2001. ISBN 80-210-2512-3.
19. NĚMEC, Vladimír. 2002. *Projektový management*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2002. ISBN 80-247-0392-0.
20. OPATRNÝ, Michal, LEHNER, Markus a kol. 2010. *Teorie a praxe charitativní práce: Uvedení do problematiky, Praktická reflexe a aplikace*. České Budějovice: ZSF JU, 2010. ISBN 978-80-7394-214-4.
21. PIPEKOVÁ, Jarmila. 2006. *Osoby s mentálním postižením ve světle současných edukativních trendů*. 1. vyd. Brno: MSD, 2006. ISBN 80-86633-40-3.
22. PÍCHA, Kamil. 2012. *Společenská odpovědnost podniku v aktuálních trendech a souvislostech*. 1. vyd. Praha: Alfa Nakladatelství, 2012. ISBN 978-80-87197-55-4.
23. POSPÍŠIL, Ctirad Václav. 2002. *Teologie služby*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2002. ISBN 80-7192-748-1

24. PROCHÁZKOVÁ, Lucie. 2009. *Podpora osob se zdravotním postižením při integraci na trh práce*. Brno: MSD, 2009. ISBN 978-80-7392-094-4.
25. REICHEL, Jiří. 2009. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2009. ISBN 978-80-247-3006-6.
26. RENOTIÉROVÁ, Marie. 2005. *Základy speciální pedagogiky I*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005. ISBN 80-244-1083-4.
27. SLOWÍK, Josef. 2007. *Speciální pedagogika*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2007. ISBN 978-80-247-1733-3.
28. SVOZILOVÁ, Alena. 2011. *Projektový management*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2011. ISBN 978-80-247-3611-2.
29. ŠEDIVÝ, Marek a Olga MEDLÍKOVÁ, Olga. 2011. *Úspěšná nezisková organizace*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2011. ISBN 978-80-247-4041-6.
30. ŠEDIVÝ, Marek a Olga MEDLÍKOVÁ. 2012. *Public relations, fundraising a lobbying pro neziskové organizace*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2012. ISBN 978-80-247-4040-9.
31. ŠVARŤÍČEK, Roman a Klára ŠEĎOVÁ. 2014. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. 2. vyd. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0644-6.
32. ŠVESTKOVÁ, Renata a Jaroslava EISERTOVÁ. 2012. *Problematika nestátních neziskových organizací ve vztahu ke zdravotně sociální oblasti*. České Budějovice: ZSF JU, 2012. ISBN 978-80-7394-359-2.
33. TITZL, Boris. 1998. *Postižený člověk ve společnosti*. Praha: Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, 1998. ISBN 86039-30-7.
34. VÍT, Petr. 2015. *Praktický právní průvodce pro neziskové organizace*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2015. ISBN 978-80-247-5477-2.
35. VOJTKO, Tibor. 2005. *Postižený člověk v dějinách*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2005. ISBN 80-7041-007-8.

Elektronické zdroje

1. Asociaci veřejně prospěšných organizací ČR. 2016. *Index udržitelného rozvoje občanského sektoru v České republice za rok 2015* [online]. Praha: Asociaci veřejně

- prospěšných organizací ČR. [cit. 2016-06-10]. Dostupné z: <http://www.avpo.cz/wp-content/uploads/2016/08/Zpr%C3%A1va-ROZVOJ-OB%C4%8CANSK%C3%89-HO-SEKTORU-V%C4%8CR-ZA-ROK-2015.pdf>.
2. Centrum J.J.Pestalozziho, o.p.s. 2015. *O Centru* [online]. Chrudim: Centrum J.J.Pestalozziho, o.p.s., 2015 [cit. 2016-04-02]. Dostupné z: http://www.pestalozzi.cz/index.php?p=ocentru_cile.php.
 3. CSR Europe Press Release. 2011. *New EU Definition on CSR mirrors Enterprise 2020 Aspirations* [online]. Brusel: CSR Europe Press Release 25. 10. 2011. [cit. 2016-01-02]. Dostupné z: <http://www.csreurope.org/new-eu-definition-csr-mirrors-enterprise-2020-aspirations>.
 4. Fórum dárců / Czech Donors Forum. 2016. *Dárcovská SMS: Pomoc jako součást vašeho života. Základní informace* [online]. Praha, 2016 [cit. 2016-06-7]. Dostupné z: <http://www.darcovskasms.cz/o-projektu-darcovska-sms/zakladni-informace.html>.
 5. Město České Budějovice. 2016. *Průvodce sociální oblastí města České Budějovice* [online]. Magistrát města České Budějovice, Odbor sociálních věcí, 2016 [cit. 2016-06-19]. Dostupné z: <http://rpss.c-budejovice.cz/cz/dokumenty/stranky/pruvodce-socialni-oblasti-mesta-ceske-budejovice-2016.aspx>.
 6. Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky. 2009. *Aby státní i nestátní neziskové organizace byly úspěšné....* [online]. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2009 [cit. 2016-05-02]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/7721>.
 7. Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky. 2016. *Registr poskytovatelů sociálních služeb* [online]. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2016 [cit. 2016-06-09]. Dostupné z: http://iregistr.mpsv.cz/socreg/vitejte.fw.do?SUBSESSION_ID=1471300425693_1.
 8. Národní rada osob se zdravotním postižením České republiky, z.s. 2010. *Jak vznikla NRZP?* [online]. Praha: Národní rada osob se zdravotním postižením České republiky, z.s., 2010 [cit. 2016-05-15]. Dostupné z: <http://www.nrzp.cz/o-nas/jak-vznikla-nrzp.html>.
 9. NEBUŽELSKÁ, Miroslava. 2007. Jak má vypadat výroční zpráva? *Neziskovky.cz: Podáváme pomocnou ruku* [online]. Praha, 2016 [cit. 2016-03-10]. Dostupné z:

http://www.neziskovky.cz/clanek/956/509_528_612_667/infosluzby_knihovna-neziskovky_archiv_casopisu_grantis_clanky_online/042007-jak-ma-vypadat-vyrocnizprava/.

10. *Příručka pro osoby se zdravotním postižením v roce 2015: informace o pravidlech i pomoci na trhu práce a ze sociálního systému*. 2. vyd. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2015. ISBN 978-80-7421-090-7. Dostupné také z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/20854/Prirucka_OZP_2015.pdf.
11. Salesiáni Dona Boska. 2016. *Co děláme* [online]. Praha: Salesiánská provincie Praha, 2016 [cit. 2016-06-10]. Dostupné z: <http://www.sdb.cz/co-delame/>.
12. SLAVATA, Tomáš. 2013. *Neziskové projekty pro lepší svět* [online]. Praha, 2013 [cit. 2016-06-10]. Dostupné z: <http://tomasslavata.cz/neziskove-projekty-pro-lepsi-svet/>.
13. ŠPLÍCHALOVÁ, Klára. 2016. Mecenášství: Kdo jsou lidé, kteří financují charitativní projekty. In: *Donorsforum.cz* [online]. Praha: Fórum dárců [cit. 2016-07-15]. Dostupné z: <http://donorsforum.cz/nadace-a-fondy/mecenasstvi.html>.
14. WHO. 1980. International Classification of Impairments, Disabilities and Handicaps: IC IDH [online]. WHO, 1980 [cit. 2016-07-15]. Dostupné z: <http://www.who.int/classifications/icf/en/>.
15. WHO. 2001. International Classification of Impairments, Disabilities and Handicaps: IC IDH [online]. WHO, 2001 [cit. 2016-07-15]. Dostupné z: <http://www.cdc.gov/nchs/icd/icf.htm>.

Legislativní prameny

1. Zákon č. 3 ze dne 1. ledna 1993 Úmluva o právech dítěte. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1993, částka 2.
2. Zákon č. 117 ze dne 30. března 2001 o veřejných sbírkách. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2001, částka 47.
3. Zákon č. 561 ze dne 10. listopadu 2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělání (Školský zákon). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2004, částka 190.

4. Zákon č. 108 ze dne 31. března 2006 o sociálních službách. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2006, částka 37.
5. Zákon č. 198 ze dne 29. června 2009 Antidiskriminační zákon. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2009, částka 58.
6. Zákon č. 329 ze dne 14. listopadu 2011 o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2011, částka 115.
7. Zákon č. 89 ze dne 22. března 2012 Občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 33.
8. Zákon č. 304 ze dne 30. září 2013 o veřejných rejstřících. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2013, částka 116.

Seznam příloh

Příloha č. 1: Typologie a klasifikace zdravotního postižení

Příloha č. 2: Dělení sociálních služeb dle formy a organizace zajišťující tyto služby pro děti se zdravotním postižením v Jihočeském kraji

Příloha č. 3: Typologie NO

Příloha č. 4: Přehled nestátních neziskových organizací oslovených v rámci výzkumu

Příloha č. 5: Osnova rozhovoru s NNO

Přílohy

Příloha č. 1: Typologie a klasifikace zdravotního postižení

Podle charakteru	orgánové (postihují orgány nebo jejich části)
	funkční (porucha funkce orgánu nebo celého organismu)
Podle doby vzniku	vrozené (vznik v průběhu prenatálního, perinatálního či postnatálního vývoje)
	získané (v průběhu života)
Podle hloubky	lehké
	střední (ohrožení narušením vztahů ve společnosti)
	těžké (narušené vztahy až úplná ztráta sociálních vztahů)
Podle druhu	Pohybové
	Sluchové
	Zrakové
	Řečové
	Mentální
	Poruchy chování
	Parciální postižení
Vícenásobná postižení	

Zdroj: Renotierová, 2005

Příloha č. 2: Dělení sociálních služeb dle formy a organizace zajišťující tyto služby pro děti se zdravotním postižením v Jihočeském kraji

Služba	Poskytována komu	Forma služby	Organizace v Jihočeském kraji
Osobní asistence	Osoby, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby. Služba je poskytována bez časového omezení v přirozeném sociálním prostředí osob a při činnostech, které osoba potřebuje.	Terénní	Arpida, centrum pro rehabilitaci osob se zdravotním postižením, z.ú.; Diakonie ČCE - Rolnička; Jihočeská sociální pomoc, o.p.s.; Ledax, o.p.s.; Mesada, o.s.; Městská charita ČB; ZŠ a MŠ Kaňka, o.p.s.
Pečovatelská služba	Osoby, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení a rodiny s dětmi, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby.	Terénní, ambulantní	Centrum sociální pomoci Vodňany; Farní charita Milevsko; Města Bechyně, Sezimovo Ústí; Městská charita ČB; Centrum sociálních služeb Veselý nad Lužnicí
Průvodcovské a předčitatelské služby	Osoby, jejichž schopnosti jsou sníženy z důvodu věku nebo zdravotního postižení v oblasti orientace nebo komunikace a služba jim napomáhá osobně si vyřídit vlastní záležitosti. Služby mohou být poskytovány jako součást jiných služeb.	Terénní, ambulantní	Česká maltézká pomoc SŘMR pod patronátem Velkopřerovství českého, stř. ČB, o.p.s.; Tyflokabinet ČB, o.p.s.
Tísňová péče	Služba, kterou se poskytuje nepřetržitá distanční hlasová a elektronická komunikace s osobami vystavenými stálému vysokému riziku ohrožení zdraví nebo života v případě náhlého zhoršení jejich zdravotního stavu nebo schopností.	Terénní	Služba poskytována až pro dospělé (domy s pečovatelskou službou)
Odlehčovací služby	Osoby, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, o které je jinak pečováno v jejich přirozeném prostředí; cílem služby je umožnit pečující osobě nezbytný odpočinek.	Terénní, ambulantní, pobytové	Apla jižní Čechy, z.ú.; Arpida, centrum pro rehabilitaci osob se zdravotním postižením, z.ú.; Auticentrum, o.p.s.
Centra denních služeb	Osoby, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby, jelikož mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení.	Ambulantní	Diakonie ČCE - Rolnička

Služba	Poskytována komu	Forma služby	Organizace v Jihočeském kraji
Denní stacionář	Osoby, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení a osoby s chronickým duševním onemocněním, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby.	Ambulantní	Arpida, centrum pro rehabilitaci osob se zdravotním postižením, z.ú.; Centrum Bazalka; Centrum sociálních služeb Jindřichův Hradec; Denní a týdenní stacionář Klíček; Domov Libnič a Centrum sociálních služeb Empatie; Městský ústav sociálních služeb Strakonice; Domov pro osoby se zdravotním postižením Zběšičky; ZŠ a MŠ Kaňka, o.p.s.
Týdenní stacionář	Osoby, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku nebo zdravotního postižení, a osoby s chronickým duševním onemocněním, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby.	Pobytové	
Raná péče	Služba poskytovaná dítěti a rodičům dítěte ve věku do 7 let, které je zdravotně postižené, nebo jehož vývoj je ohrožen v důsledku nepříznivé sociální situace. Služba je zaměřena na podporu rodiny a podporu vývoje dítěte s ohledem na jeho specifické potřeby.	Terénní, ambulantní	Arpida, centrum pro rehabilitaci osob se zdravotním postižením, z.ú.; Apla jižní Čechy, z.ú.; I-MY, o.p.s.; Středisko rané péče SPRP ČB; ZŠ a MŠ Kaňka, o.p.s.
Tlumočnické služby	Služby poskytované osobám s poruchami komunikace způsobenými především smyslovým postižením, které zamezují běžné komunikaci s okolím bez pomoci jiné fyzické osoby.	Terénní, ambulantní	LORM - Společnost pro hluchoslepé, z.s.; STŘEP; Tichý svět, o.p.s.
Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi a osoby se zdravotním postižením	Služby poskytované rodině s dítětem, u kterého je jeho vývoj ohrožen v důsledku dopadu dlouhodobé krizové sociální situace, kterou rodiče nedokážou sami bez pomoci překonat, a u kterého existují další rizika ohrožení jeho vývoje.	Terénní, ambulantní	Centrum sanace rodin s dětmi - spolek; Farní charita Milevsko; Městská charita ČB; NADĚJE; Oblastní charita Vimperk; Portus Prachatice, o.p.s.; Temperi, o.p.s.; Koníček, o.p.s.; LORM - Společnost pro hluchoslepé, z.s.

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb a Průvodce sociálních oblastí města České Budějovice, 2016

Příloha č. 3: Typologie NO

Podle zakladatele a právní formy	veřejnoprávní organizace
	veřejnoprávní instituce
	soukromoprávní organizace
Podle členství	členské organizace
	nečlenské organizace
Podle charakteru poslání	organizace vzájemně prospěšné
	organizace veřejně prospěšné
Podle typu činnosti	servisní – poskytují služby členům i nečlenům, pracují zejména v sociální a zdravotní nebo vzdělávací oblasti
	zájmové – nabízejí zájmové či volnočasové aktivity pro vlastní členy
	advokační – věnují se obraně zájmů svých členů nebo obecných zájmů
Podle způsobu financování	z veřejných rozpočtů buď zcela, nebo částečně, ale mohou hledat zdroje i jinde (příspěvkové organizace, v různých zemích například i spolky či charitativní organizace)
	ze soukromých zdrojů – dary, sponzorské příspěvky, granty nadací, členské příspěvky atd.
	z vlastní činnosti – platby za realizované služby (např. kultura, sociální služby)
	vícezdrojově – kombinovaně z veřejných i soukromých zdrojů a vlastní činnosti, přičemž na příspěvek z veřejných zdrojů není právní nárok, ale organizace se o něj musí ucházet zpravidla v dotačním výběrovém řízení

Zdroj: Bačuvčík, 2011

Příloha č. 4: Přehled nestátních neziskových organizací oslovených v rámci výzkumu

Název:	Arpida, centrum pro rehabilitaci osob se zdravotním postižením, z. ú.
Adresa:	U Hvízdala 9, 370 11 České Budějovice
Webové stránky:	www.arpida.cz
Činnost:	poskytování komplexní koordinované péče dětem, mládeži a dospělým lidem s tělesným a kombinovaným postižením v duchu uceleného systému rehabilitace
Sociální služby:	denní stacionář, osobní asistence, raná péče, sociálně terapeutické dílny, sociální rehabilitace, základní sociálně právní poradenství
Cílová skupina klientů:	osoby s tělesným, mentálním a kombinovaným postižením

Název:	Auticentrum, o. p. s.
Adresa:	ZŠ a ZUŠ Bezdrevská, Bezdrevská 1036/3, České Budějovice, 370 1
Webové stránky:	www.autiste-jihu.cz
Činnost:	sociálně aktivizační činnosti pro osoby s poruchou autistického spektra, základní sociální poradenství
Sociální služby:	sociálně aktivizační služby odlehčovací služba
Cílová skupina klientů:	osoby do 45 let s poruchou autistického spektra a jinou pervazivní vývojovou poruchou

Název:	Centrum Bazalka, o. p. s.
Adresa:	U Jeslí 198/13, 370 01 České Budějovice
Webové stránky:	www.centrumbazalka.cz
Činnost:	certifikované pracoviště konceptu Bazální stimulace, aktivizační činnosti, ošetrovatelská péče, léčebná rehabilitace
Sociální služby:	týdenní stacionář denní stacionář
Cílová skupina klientů:	děti a mládež od 1 roku do 26 let s těžkou formou smyslového, mentálního, tělesného či kombinovaného postižení

Název:	Česká maltézká pomoc Suverénního řádu maltézských rytířů, pod patronátem Velkopřevorství českého, středisko České Budějovice, o. p. s.
Adresa:	Na Sadech 2035/19, 370 01 České Budějovice
Webové stránky:	www.cmpcb.cz
Činnost:	doprovázení dětí se zdravotním postižením do školy, pomoc dospělým osobám a seniorům se zdravotním postižením s vyřízením si vlastních záležitostí na úřadech, u lékaře
Sociální služby:	průvodcovské a předčitatelské služby
Cílová skupina klientů:	děti, mládež a osoby s tělesným, mentálním, zrakovým, sluchovým a kombinovaným postižením ohrožené sociálním vyloučením

Název:	I MY, o.p.s.
Adresa:	tř. Dr. Edvarda Beneše 286/5, Soběslav II, 392 01 Soběslav
Webové stránky:	www.imy-sdruzeni.cz
Činnost:	podpora rodiny, podpora vývoje dítěte se zdravotním postižením, sociální poradenství, pobyty a setkávání rodin dětí s postižením
Sociální služby:	raná péče
Cílová skupina klientů:	rodiny dětí se zdravotním postižením, autismem nebo ohroženým vývojem od narození do 7 let

Název:	Kamarádi otevřených srdcí
Adresa:	Průběžná 2503/38, 370 04 České Budějovice, Lannova tř. 63/117, 370 01 České Budějovice - kancelář
Webové stránky:	www.kamaradiotevrenychsrdci.cz
Činnost:	integrace osob se znevýhodněním do společnosti, poskytování zooterapie, volnočasové a edukační aktivity
Sociální služby:	sociální a prarodinné služby, poradenství doplňkové služby
Cílová skupina klientů:	osoby se znevýhodněním bez omezení věku

Název:	Pohodáři VSKH
Adresa:	Průběžná 2503/38, 370 04 České Budějovice
Webové stránky:	www.vskh.cz
Činnost:	sociální integrace a prevence dětí, mládeže, dospělých, seniorů a osob se znevýhodněním ve společnosti, zooterapie
Sociální služby:	prorodinné služby doplňkové služby
Cílová skupina klientů:	osoby se znevýhodněním bez omezení věku

Název:	Rodinné centrum ROZÁRKA
Adresa:	Průběžná 2503/38, 370 04 České Budějovice
Webové stránky:	www.rozarka.eu
Činnost:	integrace dětí, mládeže, dospělých a osob se znevýhodněním ve společnosti, podpora rozvoje zaměstnanosti
Sociální služby:	prorodinné a volnočasové služby a aktivity doplňkové služby
Cílová skupina klientů:	osoby se znevýhodněním bez omezení věku

Název:	Středisko rané péče SPRP České Budějovice
Adresa:	Kněžská 410/8, 370 01 České Budějovice 1
Webové stránky:	http://www.ranapece.cz
Činnost:	odborná pomoc a poradenství rodinám dítěte s postižením
Sociální služby:	raná péče
Cílová skupina klientů:	děti do 7 let věku se zrakovým a kombinovaným postižením rodiny s dítětem/děťmi

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb a Průvodce sociální oblastí města České Budějovice, 2016

Příloha č. 5: Osnova rozhovoru s NNO

Otázka č. 1 - Jsou dle Vašeho názoru charitativní projekty pro organizace zajišťující péči o děti se zdravotním postižením důležité a přínosné? Pokud ano, v čem?

Otázka č. 2 - Jakých zdrojů financování využíváte?

Otázka č. 3 - Čerpáte z nějaké nadace či nadačního fondu? Případně na jaký konkrétní účel?

Otázka č. 4 - Preferujete dárcovství individuální nebo firemní? Můžete prosím uvést příklady podpory od firemních a individuálních dárců?

Otázka č. 5- Jak získáváte, oslovujete dárce?

Otázka č. 6 - Má Vaše organizace fundraisera, který se vzdělává v projektovém managementu a fundraisingu?

Otázka č. 7 - Jak získáváte informace o charitních projektech?

Otázka č. 8 - Využíváte Dárcovské SMS? Pokud ne, proč?

Otázka č. 9 - Vytvořila Vaše organizace charitativní projekt/y? Je projekt dlouhodobý a úspěšný?

Otázka č. 10 - Co je důležité pro úspěšný projekt?

Otázka č. 11 – Jak postupujete při realizaci projektů? Můžete prosím stručně popsat proces plánování Vašich projektů?

Otázka č. 12 - Spolupracujete dlouhodobě s nějakým partnerem (sponzoři, patroni, jiná organizace) při realizaci projektu/ů?

Otázka č. 13 - Jak se může veřejnost a dárce dozvědět o využití prostředků získaných v rámci projektu? Můžete uvést příklady využití finančních prostředků?